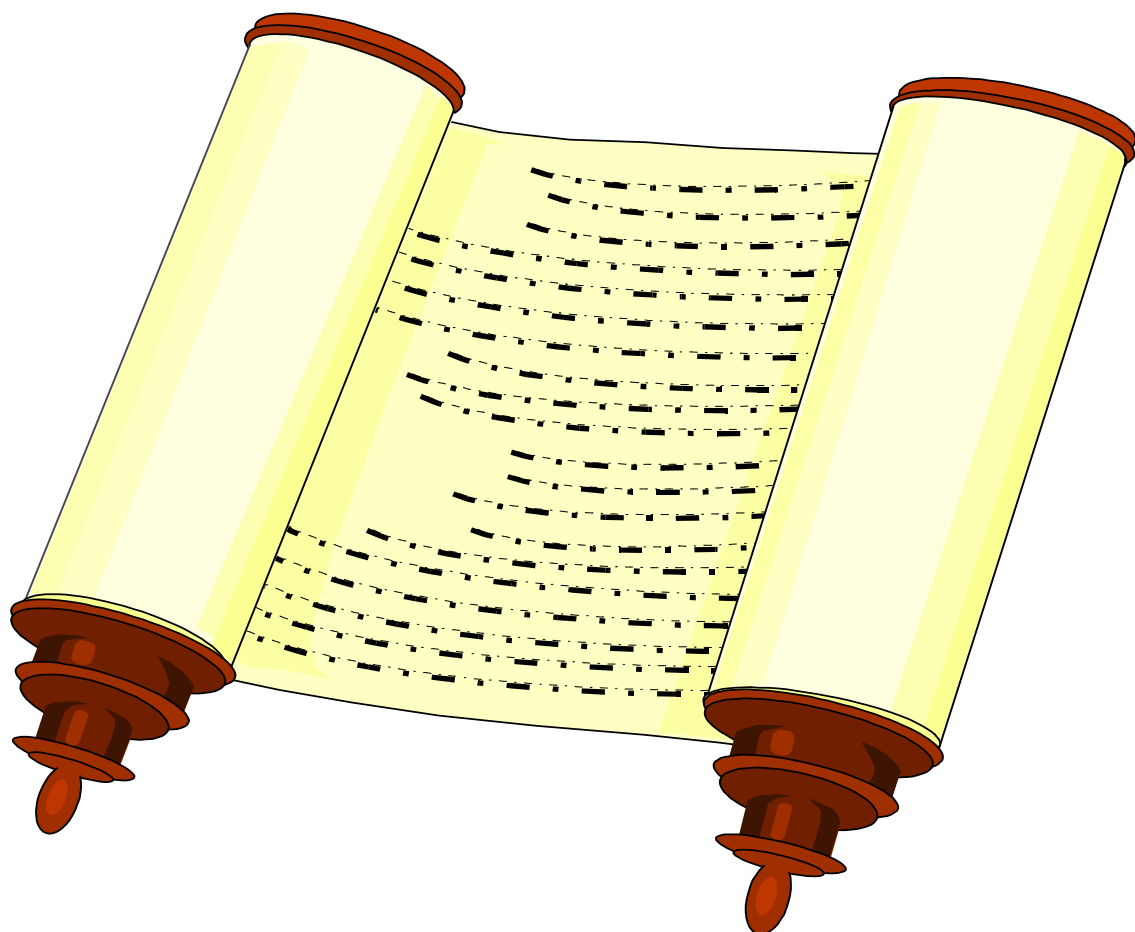

”בני ציון”

פרד”ס התורה

פשוט וברור

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"בְּאַחַד בְּאֲדָר מִשְׁמִיעִין עַל הַשְּׁקָלִים וְעַל הַכְּלָאִים"

כְּתוּב בַּגְּמָרָא (מגילה יג, ב): "אָמַר רִישׁ לְקִישׁ, גְּלוּי וַיְדוּעַ לְפָנָי מִי שְׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם, שְׁעֵתִיד הָמָן הָרָשָׁע לְשָׁקַל שְׁקָלִים עַל יִשְׂרָאֵל (כְּדֵי לְאַבְדֵם חֲלִילָה), לְפִיכָּךְ הֶקְדִּים (הקב"ה) שְׁקָלֵיהֶם (שֶׁל יִשְׂרָאֵל) לְשָׁקְלֵי הָמָן. וְהִינּוּ דַתְנָן (=וְזָהוּ שְׁלֹמְדָנוּ), בְּאַחַד בְּאֲדָר מִשְׁמִיעִין (=מְכַרְיוֹסִים) עַל הַשְּׁקָלִים וְעַל הַכְּלָאִים."

וַצְרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין, מָה עֲנִין כְּלָאִים לְחַדֵּשׁ אֲדָר? הֲלֹא עֵינָךְ מָה שְׂרָצָה לְהַשְׁמִיעַ לָנוּ רִישׁ לְקִישׁ שֶׁב־א' בְּאֲדָר מִשְׁמִיעִין עַל הַשְּׁקָלִים, כְּדֵי לְבַטֵּל אֶת מַחְשַׁבַת הָמָן הָרָשָׁע.

אוֹמֵר עַל־כֵּךְ "עִיּוֹן יַעֲקֹב" (מובא בַּסֵּפֶר "עַמֵּק הַמֶּלֶךְ" יִלְקוּס הַרְאוּבֵנִי פֶרֶשֶׁת כִּי תִצְאָ): **עֲמָלֶךְ נִקְרָא "כְּלָאִים"** כִּינּוּן שֶׁהוּא שִׁילוּב שֶׁל שְׁתֵּי קְלִיפּוֹת טוֹמָאָה – **עֲשׂוּ וַיִּשְׁמַעְאֵל**. שְׁכֵן, **עֲמָלֶךְ** נוֹלָד **מִעֲשׂוּ**, שְׁלֶקַח לְאַשָּׁה אֶת מַחְלַת בֵּת **יִשְׁמַעְאֵל**. וּמְבוֹאֵר עַל־יְדֵי הַמְּקוֹבְלִים, **שְׁעֲשׂוּ** הוּא קְלִיפַת שׁוֹר, וַיִּשְׁמַעְאֵל הוּא קְלִיפַת חֲמוּר, וְלִכֵּן **עֲמָלֶךְ** הוּא בְּבַחֲיַנַת כְּלָאִים, כְּמוֹ שִׁכְתוּב: "לֹא תַחֲרַשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמוֹר יַחְדָּו."

וְזָהוּ שְׂרַמְזוּ חו"ל, שֶׁהֶקְדִּים הַקַּב"ה אֶת שְׁקָלֵי יִשְׂרָאֵל, לְשָׁקְלֵי הָמָן שֶׁהָיָה מוֹזְרַע **עֲמָלֶךְ**, כְּדֵי לְבַטֵּלוֹ, וְזָהוּ שִׁכְתוּב: "בְּאַחַד בְּאֲדָר מִשְׁמִיעִין עַל הַשְּׁקָלִים וְעַל הַכְּלָאִים", כְּדֵי לְמַחֹת אֶת קְלִיפַת **עֲמָלֶךְ**, שֶׁהוּא בְּבַחֲיַנַת "כְּלָאִים". וְהִנֵּה מוּבָא בִירוּשָׁלַיִם, (שְׁקָלִים פ"א ה"ג): "זֶה יִתְנוּ כָּל הָעֵבֶר עַל הַפְּקוּדִים **מַחְצִית הַשְּׁקָל**" – כָּל דְּעֵבֶר בִּימָא יִתָּן (=כָּל מִי שְׁעֵבֶר בַּיָּם סוּף).

וְתַמָּהוּ עַל־כֵּךְ הַמְּפָרְשִׁים, הַפְּלֵא וּפְלֵא: וְכִי מָה עֲנִין **מַחְצִית הַשְּׁקָל** לְאֵלוּ שְׁעֵבְרוּ אֶת יָם סוּף כְּאֲשֶׁר נִבְקַע? אוֹמֵר עַל־כֵּךְ הַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן, בַּחִיבוּרוֹ "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה": נִרְאָה לְבָאֵר עֲנִין זֶה עַל דְּבָרֵי הִירוּשָׁלַיִם שֶׁהִסִּיבָה שְׁצוּהָ הַקַּב"ה לְתַת **מַחְצִית הַשְּׁקָל**, הוּא מַחְמַת **עוֹן** מְכִירַת יוֹסֵף. שְׁכֵן, חֲצִי שְׁקָל הוּא בְּדִיוֹק הַסְּכוּם שֶׁנִּהְיָה כָּל שַׁבָּט מִמְכִירְתוֹ שֶׁל יוֹסֵף. הֲאֵ כִיִּצְדָּ?

הִנֵּה כְּתוּב (בְּרֵאשִׁית לז, כח): "וַיִּמְכְּרוּ אֶת יוֹסֵף לִישְׁמַעְאֵלִים בְּעֶשְׂרִים כֶּסֶף וַיְבִיאוּ אֶת יוֹסֵף מִצְרַיִמָּה". וְהֵרִי עֶשְׂרִים כֶּסֶף הֵם עֶשְׂרִים דִּינָרִים, שֶׁהֵם חֲמִישָׁה שְׁקָלִים (לְפִי אַרְבַּעַה דִּינָרִים לְשָׁקַל), וּמִכֵּינּוּן שֶׁהָיָה עֶשְׂרֵה אַחִים (מִלְּבַד יוֹסֵף וּבְנֵימִין), אִם כֵּךְ כָּל אֶחָד מֵהַשְּׁבָטִים קִבֵּל **מַחְצִית הַשְּׁקָל** תְּמוּנַת מְכִירַת יוֹסֵף (5:10=1/2). וְלִכֵּן, כְּדֵי לְכַפֵּר עַל **חַטָּא** זֶה שֶׁל מְכִירַת יוֹסֵף נִתְחַיְבוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לְתַת **מַחְצִית הַשְּׁקָל**.

וְעַל־כֵּךְ אָמַר רַבֵּנוּ בַחַיִּי (שְׁמוֹת לח, כה): "כִּי מִפְּנֵי שִׁדְעָה הָמָן **חַטָּא** שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל בְּמְכִירַת יוֹסֵף בְּעֶשְׂרִים כֶּסֶף, שֶׁהֵם חֲמִשָּׁת שְׁקָלִים, וְעֲנַשׁ הַחַטָּא הַהוּא לֹא נִפְקַד עֲלֵיהֶם... (עַל כֵּן צְרִיכִים הֵם לְשַׁלֵּם עַל זֶה, וְזָהוּ) שְׁאֲמָרוּ בְּמִדְרַשׁ (בְּרֵאשִׁית רבה לז): 'וַיִּשְׁבוּ לְאָכַל לֶחֶם', אָמַר לָהֶם הַקַּב"ה: אַתֶּם מְכַרְתֶּם אֶת אַחֵיכֶם מִתּוֹךְ מִשְׁתָּה! חַיִּיכֶם (=לְשׁוֹן שְׁבוּעָה) שְׁבַנִּיכֶם נִמְכָּרִים בְּשׁוֹשָׁן מִתּוֹךְ מִשְׁתָּה, שְׁנֵאמַר (אֶסְתֵּר ג): 'וְהַמֶּלֶךְ וְהָמָן יִשְׁבוּ לְשִׁתּוֹת'."

וְהִנֵּה, אוֹמֵר הַגַּה"ק ר' צְדוּק הַכֹּהֵן מְלוּבְלִין זִיע"א, בְּקוֹנְטֵרַס "דְּבָרֵי סוֹפְרִים" (סִימָן ב'): "כְּשִׁמְזַדְּמֵן לְאָדָם אֵינָה דְּבַר סַפְּנָה וְנִיצוּל, זֶה סִימָן שִׁישׁ עֲלָיו **דִּין עוֹנֵשׁ**... שֶׁהָיָה רְאוּי לְבוֹא עֲלָיו, אֲלֹא שֶׁהִשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, בְּרוּב רַחֲמָיו וְחַסְדָּיו, לֹא יַחְפוּץ בְּמוֹת הַמֵּת, כִּי אִם בְּשׁוּבוֹ מִדְּרָכָיו וְחַיָּה, וְהִצִּילוֹ בְּנֶס נֶגֶד שׁוֹרַת (=מִידַת) הַדִּין, וְהַזְמִין לוֹ זֶה, (כְּדֵי) לְעוֹרֵר עַל־יְדֵי זֶה שִׁישׁוּב (בְּתִשׁוּבָה)".

וּמִמְשִׁיךְ הַגַּה"ק ר' צְדוּק הַכֹּהֵן וְאוֹמֵר: "כְּמוֹ שְׁמַצִּינוּ בְּשַׁבַּת (קכ"א ב'): "... (אִם) נִזְדַּמְנוּ לוֹ (לְאָדָם) נַחְשִׁים וְעַקְרָבִים... וְלֹא הֶרְגָן, (בְּיָדוּעַ) שְׁנִזְדַּמְנוּ לְהוֹרְגוֹ, וְנַעֲשֶׂה לוֹ נֶס. וּפֶרֶשׁ רַש"י: הֲרָאָה לוֹ הַקַּב"ה **שְׁחַטָּא**... וְנִרְאָה בְּקָרִיעַת יָם סוּף שֶׁהוּצְרָכוּ לִיכְנֵס בְּסַפְּנָה, וּשְׁבִט יְהוּדָה בְּרֵאשׁ, כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ (סוּטָה לז, א) עַל הַפְּסוּק 'הֵיטָה יְהוּדָה לְקַדְשׁוֹ' – הֵיטָה בְּשִׁבִיל **חַטָּא** מְכִירַת יוֹסֵף, שֶׁיְהוּדָה הָיָה הָעֵינָךְ בְּזָה, וְעַל־כֵּךְ הוֹרִידוּהוּ מִגְּדוּלָתוֹ... (וְהִנֵּה) וּגְנֵב נֶפֶשׁ וּמְכָרוּ (דִּינוֹ מִיָּתָה) בַּחֲנֻקָּה, כְּדַתְנָנוּ (=כְּמוֹ שְׁלֹמְדָנוּ) בְּרִישׁ פָּרָק הַחֲנֻקִּין... וְדִינוּ בְּיַדֵּי שָׁמַיִם לְטַבּוּעַ בְּנֵהָר, כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ בְּכַתּוּבוֹת (ל' ב) וּגְזִירַת הַבֵּן הִילוּד בִּיאוֹרָה תִּשְׁלִיכוּהוּ נְגוּר גַּם כֵּן בְּשִׁבִיל **עוֹן** זֶה, וְעַדִּין לֹא הִטְהָרוּ עַד

קריעת ים סוף".

מבואר מדבריו הקדושים של הגה"ק ר' צדוק הכהן מלובלין זיע"א, שכאשר מזדמן לו לאדם איזה דבר סכנה והוא ניצול ממנו, סימן הוא שיש עליו **דין ועונש**. אלא שהשם יתברך, ברוב רחמיו וחסדיו הצילו בנס כפי לעזרתו שישוב בתשובה על **חטאיו**.

ולכן אומר הגה"ק ר' צדוק הכהן מלובלין, זאת הסיבה שבקריעת ים סוף הכניס הקב"ה את ישראל לסכנה. שכן מחמת שמכרו השבטים את יוסף, ועברו על "וגנב איש ומכרו" (שמות כא' טז), נתחייבו **מיתה** בידי שמים. ומה שעברו ישראל בים סוף ויצאו משם, היה כדי להורות להם שבאמת היו **חייבים** הם בטביעה בחנק מחמת **חטא** מכירת יוסף. (שכן כאמור כל העובר על "וגנב איש ומכרו" דינו **מיתה** בחנק, כמו שכתוב במשנה (סנהדרין יא' א): "אלו הן הנחנקין, המכה אביו ואמו, וגונב נפש מ'ישראל'...")

ולכן, הפניסה לים סוף וההצלה ממנו מלמדות, שצריכים הם לעשות תשובה על עון מכירת יוסף. לפי זה מבוארים היטב דברי הירושלמי: "זה יתנו כל דעבר בימא". דהיינו, כל מי שעבר בים סוף ולא טבע, סימן הוא שעליו לעשות תשובה על **חטא** מכירת יוסף, שעונשו **חנק**. והכפרה היא **מחצית השקל**, כמו השיעור שנהנה כל אחד מעשרת השבטים כאשר מכרו את יוסף בסכום של חמישה שקלים. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) **"כל ישראל צריכים זה לזה"**

צריך לדעת, שמה שנצטוו משה לגבות מבני ישראל **מחצית השקל**, ולא שקל שלם, טמונה בזה פונה גדולה. שכן, בכך באה התורה לומר לכל אדם מישראל, שלעולם אין האדם מגיע לידי שלמות כשהוא בפני עצמו, אלא רק לאחר שמצטרף עמו אדם אחר מישראל. ולכן כאשר כל אחד מבני ישראל נתן במפקד שנערך על-ידי משה, רק **"מחצית השקל"**, הנה הצטרפו שתי נתינות של שני אנשים – לשקל שלם.

ולא עוד, אלא שאף איש מישראל לא ידע לעולם מי זה המצטרף אליו ומשלים את **מחצית השקל** שלו לשקל שלם. דבר שמלמדנו, שהיהודי הפשוט ביותר – בכוחו להשלים אף את הגדול שב'ישראל'.

כפי שמובא בספר "אהבת יונתן" (הפסרה לפרשת שקלים): "כי הטעם, למה היו נותנין **מחצית השקל**, ולמה לא ירבה, לפי שהאדם לא יחשוב מחשבת חוץ שהוא אינו צריך לאחרים. אלא כל ישראל צריכים זה לזה, וכן אדם לבדו איננו כלום. וזה היה גם כן **מחצית השקל**, שהוא לבדו אינו כלום, אם לא בהצטרף לו עוד חצי שקל אחר, ולכן היו נותנין כל העובר על הפקודים **מחצית השקל**, להורות שהוא לבדו אינו כלום, אלא צריכים כל ישראל להיות באגודה אחת, וכן "העשיר לא ירבה...".

"ויברך אתם משה"

מסופר על הגאון בעל "שאגת אריה" (רבי אריה ליב) מוולוז'ין, שבזמנו היה גר איש אחד בשם רבי יצחק, שהיה גביר וגם פרנס הקהילה. והנה, לצורך מסחרו הרבה רבי יצחק לנדוד בקהילות ישראל, ובכל פעם ששב ממסעות אלו, נהג לזכות את אשתו בתשורה נאה.

יום אחד, לפני שיצא לדרך, בקשה ממנו אשתו, שהיתה צנועה וחסמת-לב, שבמקום תשורות, שהיה נוהג להביא מן הדרך, היא מעדיפה שיקנה לביתו ש"ס שלם. (דבר שהיה נדיר ויקר באותם זמנים). שמע רבי יצחק בקול אשתו, וכשחזר ממסעו הנה הביא לביתו ש"ס שלם.

כדי לא להחזיק טובה לעצמם, החליטו רבי יצחק וזוגתו להשאיל את כרכי הש"ס למי שחשקה נפשו בלימוד התורה. עד מהרה התפרסם הדבר בעירם. וכל בן תורה שרצה ללמוד, היה מגיע לביתם, ומשאיל כרך אחד מן הש"ס, וכשגמר ללמוד ממנו, שב והחליף את הכרך הזה בכרך אחר.

לימים, הגיע לעיר הגאון בעל "שאגת אריה". הוא התבודד באחד מבתי המדרש בעיר, ושקד על לימודו בהתמדה, כאשר מידי פעם היה נכנס לבית הגביר רבי יצחק כדי ליטול אחד מפרכי הש"ס. אשת רבי יצחק, שחשה שלפניה עומד אדם גדול, הרחיבה עוז בנפשה, ואמרה לו: רבי, אל לו לאדוני להטריח את עצמו לבוא לביתו בכל פעם שברצונו להחליף מסכת, שהרי ביטול תורה הוא. אני אשלח בכל בקר אחד ממשרתי למקום לימודו, והוא יביא לכבודו את הגמרות הנחוצות.

הספים לך בעל "שאגת אריה" להצעה של אשת רבי יצחק, וכך נמשך הסיפור תקופה ארוכה. לאחר תקופה ארוכה, כאשר נאלץ בעל "שאגת אריה" לעזוב את העיר, ניגש הוא לאשת רבי יצחק, וברכה: "כשם שזיכית אותי ללמוד מן הש"ס שברשותך, אני מברך אותך, שילדו לך שני בנים, אשר יאירו את עיני ישראל. בן אחד, אני מברך, יזכה להקהיל קהילות ברבים, וילמד את צעירי ישראל את הש"ס. ואילו הבן השני לא יצטרף לש"ס - שכן, הוא יזכה לדעת את כל התורה בעל-פה".

ואכן נתקיימה ברפת הצדיק: הבן האחד שנולד לה גדל, והיה ברבות הימים לגאון רבי חיים מוולוז'ין, שנמנה עם תלמידי "שאגת אריה", והקים את ישיבת וולוז'ין. ואילו בנה השני שנולד לה, הלך הוא רבי זלמן, המכונה רבי זלמליה שהתעלה מעל כל בני דורו בידיעת כל התורה בעל-פה.

שבת שלום לכל בית ישראל! **נא לשמור על קדושת הגיליון!**

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וּבְצִלְאֵל... עָשָׂה אֶת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה" (על פי "אֹרְחָה שֶׁל תוֹרָה" לַהֲרַה"ק פִּינְהַס פְּרִידְמָן)

עַל הַכְּתוּב בַּפְּרָשָׁתָנוּ (לח, כב): "וּבְצִלְאֵל... עָשָׂה אֶת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה", כְּתוּב בְּגִמְרָא (בְּרֻכּוֹת נה): "בְּצִלְאֵל – עַל שֵׁם חֲכָמָתוֹ נִקְרָא. (שְׁכָן), בְּשַׁעַה שְׁאָמַר לוֹ הַקֹּב"ה לְמֹשֶׁה, לֵךְ אָמַר לוֹ לְבְצִלְאֵל 'עָשֵׂה לִי מִשְׁכָּן (ו) אַרְוֹן וְכִלִּים', הֵלֵךְ מֹשֶׁה וְהִפָּךְ (אֶת סֵדֶר הַדְּבָרִים), וְאָמַר לוֹ (=לְבְצִלְאֵל): 'עָשֵׂה (קוּדֵם) אַרְוֹן וְכִלִּים (וְאַחֵר – כָּךְ) וּמִשְׁכָּן.

אָמַר לוֹ (בְּצִלְאֵל): מֹשֶׁה רַבְּנוּ, מִנְהַגוֹ שֶׁל עוֹלָם (הוּא) (ש)אָדָם בּוֹנֵה בַּיִת, וְרַק אַחֵר – כָּךְ מְכַנְּסִים לְתוֹכּוֹ כְּלִים, וְאֵתָהּ אֹמֵר לִי 'עָשֵׂה לִי אַרְוֹן וְכִלִּים (וְאַחֵר – כָּךְ)... מִשְׁכָּן'. (אִם כָּךְ), כְּלִים שְׁאֵנִי עוֹשֶׂה, לְהִיכֵן אֲכַנְּסֶם? שְׁמָא (=אוֹלִי) כָּךְ אָמַר לֵךְ הַקֹּב"ה, 'עָשֵׂה מִשְׁכָּן (וְאַחֵר – כָּךְ) אַרְוֹן וְכִלִּים? אָמַר לוֹ (מֹשֶׁה לְבְצִלְאֵל): שְׁמָא בְּצֵל אֵל הֵייתָ וְיָדַעְתָּ?'. וְצָרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין אֶת מִשְׁמַעוֹת הַיּוֹכַח בֵּין מֹשֶׁה רַבְּנוּ לְבְצִלְאֵל, אִם לְהַקְדִּים לְעֲשׂוֹת אֶת הַמִּשְׁכָּן וְאַחֵר – כָּךְ כְּלִים, אוֹ לְהִפָּךְ?

וּבַעֲנָנָן זֶה כּוֹתֵב ה"חֲקֵל יִצְחָק", שְׁכָלֵי הַמִּשְׁכָּן רוֹמְזִים לְשֵׁם הוֹי"ה (=יְהוָה), וְאֵילּוֹ הַמִּשְׁכָּן עֲצָמוֹ רוֹמֵז לְשֵׁם "אֱלֹהִים". וּכְפִי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים (תְּרוּמָה, וְהַקְּמַת"): "וַיֵּשׁ לוֹמַר, דְּהֵנָּה בְּתוֹךְ הַמִּשְׁכָּן הָיוּ אַרְבָּעָה כְּלִים, הָרוֹמְזִים לְ–ד' אוֹתוֹת הוֹי"ה. הָאֲרוֹן עִם הַכֹּפֶרֶת רוֹמֵז לְ–י' מִשְׁמָא קְדִישָׁא (יְהוָה). מְזַבַּח הַקְּטוֹרֶת רוֹמֵז לְ–ה' רֵאשׁוֹנָה מִשְׁמָא קְדִישָׁא (יְהוָה). הַמְּנוֹרָה רוֹמֵזת לְ–ו' מִשְׁמָא קְדִישָׁא (יְהוָה), וְאֵילּוֹ הַשְּׁלֶחָן רוֹמֵז לְ–ה' אַחֲרוֹנָה מִשְׁמָא קְדִישָׁא (יְהוָה). (וְאֵילּוֹ) הַמִּשְׁכָּן (עֲצָמוֹ)... הָאֲדָנִים וְהַקְּרָשִׁים, הִירְיעוֹת תְּכֵלֶת... וְהִירְיעוֹת עֲזִים, וְהַמְּכֹסָה, הֵם כְּנֶגֶד חֲמֵשׁ אוֹתוֹת "אֱלֹהִים".

מְדַבְּרָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁל ה"חֲקֵל יִצְחָק" אָנוּ לְמַדִּים, שְׁכָלֵי הַמִּשְׁכָּן (=הַכֹּפֶרֶת, מְזַבַּח הַקְּטוֹרֶת, הַמְּנוֹרָה וְהַשְּׁלֶחָן) רוֹמְזִים לְשֵׁם הוֹי"ה (=יְהוָה) בְּרוּךְ הוּא (אַרְבָּעַת הַכְּלִים כְּנֶגֶד אַרְבַּע אוֹתוֹת הוֹי"ה). וְאֵילּוֹ הַמִּשְׁכָּן עֲצָמוֹ רוֹמֵז לְשֵׁם "אֱלֹהִים" – חֲמֵשֶׁת הַדְּבָרִים שֶׁמֵּהֶם עֲשׂוּי הַמִּשְׁכָּן (=הָאֲדָנִים, הַקְּרָשִׁים, יְרִיעוֹת הַתְּכֵלֶת, יְרִיעוֹת הָעֲזִים, וְהַמְּכֹסָה) הֵם כְּנֶגֶד חֲמֵשׁ אוֹתוֹת "אֱלֹהִים".

וְכֹל זֶה, אֹמֵר ה"חֲקֵל יִצְחָק", הוּא, כְּדֵי לְהַמְתִּיק (=לְהַפּוֹךְ) אֶת מִידַת הַדִּין לְרַחֲמִים. שְׁכָן, יְדוּעַ שְׁשֵׁם הוֹי"ה (=יְהוָה) הוּא שֵׁם הַרַחֲמִים, וְשֵׁם "אֱלֹהִים" הוּא שֵׁם הַדִּין. עַל–כֵּן, אֹמֵר ה"חֲקֵל יִצְחָק", אַרְבָּעַת הַכְּלִים הַנ"ל (=הַכֹּפֶרֶת, מְזַבַּח הַקְּטוֹרֶת, הַמְּנוֹרָה וְהַשְּׁלֶחָן), הָרוֹמְזִים לְשֵׁם הוֹי"ה/שֵׁם הַרַחֲמִים, נִמְצְאִים בְּתוֹךְ הַמִּשְׁכָּן, הָרוֹמֵז לְשֵׁם "אֱלֹהִים"/שֵׁם הַדִּין, כְּדֵי לְהַמְתִּיק לְיִשְׂרָאֵל אֶת מִידַת הַדִּין וְלְהוֹפְכָהּ לְמִידַת הַרַחֲמִים.

"זֶה יִתְּנוּ כָּל הָעֶבֶר עַל הַפְּקָדִים מַחְצִית הַשְּׁקָל"

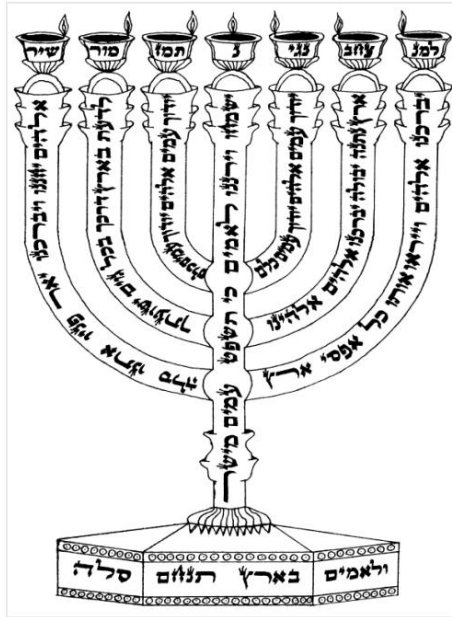
הַרַה"ק בַּעַל ה"בְּאֵר מַיִם חַיִּים" זִיע"א מְסַבֵּיר אֶת הַכְּתוּב, "כָּל הָעֶבֶר עַל הַפְּקָדִים מַחְצִית הַשְּׁקָל", בְּדֶרֶךְ מוֹסָר. הֵנָּה, כְּתוּב בְּגִמְרָא (קִידוּשֵׁין מ'): "תְּנוּ רַבָּנָן: לְעוֹלָם יִרְאֶה אָדָם עֲצָמוֹ, כְּאִלּוֹ חָצִיו חֲנִיב וְחָצִיו זָפַי. עָשָׂה מְצוּה אַחַת – אֲשֶׁרִיו, שֶׁהִכְרִיעַ עֲצָמוֹ לְכַף זְכוּת. עָבַר עֲבָרָה אַחַת – אוֹי לוֹ, שֶׁהִכְרִיעַ אֶת עֲצָמוֹ לְכַף חוֹבָה... רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר, לְפִי שֶׁהָעוֹלָם נִדוֹן אַחֵר רַבּוֹ, וְהִיחִיד נִדוֹן אַחֵר רַבּוֹ, עָשָׂה מְצוּה אַחַת – אֲשֶׁרִיו, שֶׁהִכְרִיעַ אֶת עֲצָמוֹ וְאֵת כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ לְכַף זְכוּת. עָבַר עֲבָרָה אַחַת – אוֹי לוֹ, שֶׁהִכְרִיעַ אֶת עֲצָמוֹ וְאֵת כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ לְכַף חוֹבָה, שְׁנֵאמַר: 'וְחוֹטֵא אֶחָד יֵאָבֵד טוֹבָה הַרְבֵּה"'. וְאִזְהָרָה זֹ, אֹמֵר בַּעַל ה"בְּאֵר מַיִם חַיִּים", מְרוֹמְזֵת בְּפִסוּק "כָּל הָעֶבֶר עַל הַפְּקָדִים". דְּהִינּוּ, כָּל "הָעֶבֶר עַל הַפְּקָדִים" – עַל אֶחָד מִפְּקוּדֵי ה' וּמִמְצוֹתָיו, הָרִיחוּ חֵיב לְשִׁקוּל וְלִתֵּת בְּדַעְתּוֹ עַל "מַחְצִית" – לְהִיּוֹת מוּדָע לְכַף שֶׁהָעוֹלָם כְּמוֹ שְׂרוּי בְּאִיזוֹן שֶׁל מַחְצִית עַל מַחְצִית, וְשְׁעוֹנוֹתָיו עֲלוּלִים לְהִכְרִיעַ חֲלִילָה אֶת כָּל הָעוֹלָם לְכַף שֶׁל חוֹבָה...

בַּעֲנָנָן זֶה מְסוּפָר עַל הַרַה"ק בַּעַל ה"נֶעֱם אֶלִּימְלֶךְ" מְלִיזְנֶסֶק זִיע"א, שְׂיוֹם אֶחָד פָּנָה אֵל בְּנוֹ וְאָמַר לוֹ: הַתְּדַע בְּנִי, מִפְּנֵי מָה בָּאִים אֵלַי הַבְּרִיּוֹת יוֹם יוֹם וְתוֹבְעִים מִמֶּנִּי בְּרִיאוֹת וּפְרֻנְסָה? מִשׁוּם שֶׁמֶן הַסֶּתֶם הֵם

יודעים שאני האשם במצבם הרע, שבעונותי הכרעתי את העולם לכף חובה...

"ויעש את המנרה זהב טהור מקשה עשה את המנרה" (לז', יז')

על הכתוב, "ויעש את המנרה זהב טהור", אמרו חז"ל במדרש (ב"ר טו') שנטל הקב"ה מנורה של אש והראה למשה רבנו את סדר עשייתה. ואמרו בעלי הקבלה שבעת שהראה לו הקב"ה למשה את המנורה נראה באותה האש (מזמור תהילים (סז)) "למנצח בנגינת", שהוא כתוב בצורת מנורה.

והנה, ידועה ומפורסמת סגולת אמירת מזמור "למנצח בנגינת", כשהוא כתוב בצורת מנורה. וכתב על-כף בעל הרוקח בספרו "יראת אל", שקבל דבריו מפי אליהו הנביא, זכור לטוב, שדוד המלך (עליו השלום) היה נושא את מזמור "למנצח בנגינת" במגיננו(=המגן שהיה לו נגד אויביו) מצויר בצורת המנורה. ועל-ידי כך היה נוצח במלחמה, ואויביו היו נופלים לפניו. (בעלי הקבלה הסבירו, שהקב"ה הראה לדוד מזמור זה ברוח הקודש, כתוב באותיות מופז(=זהב) ונעשה בצורת המנורה).

ענין הסגולה המועילית לשמירה מובאת אף היא בספר "יראת אל", שכל הרואה את מזמור "למנצח בנגינת" מצויר בצורת מנורה, ימצא חן וחסד בעיני אלקים. והאומרו בכל יום קודם נץ החמה, לא יקרה לו מקרה רע, ותשוב הוא לפני הקב"ה כאילו הדליק המנורה בבית המקדש, ומובטח לו שהוא בן העולם הבא.

וכתב החיד"א בספרו "צפורן שמיר": "מה מאד הפליגו באמירת 'למנצח בנגינת' בציור מנורה, וכתבו חז"ל, ששכרו (של האדם) רב ועצום. וראיתי בקונטרס בכתב יד סודותיו ותועלותיו, ולפחות לעשות נחת רוח ליוצרנו, נאמר אותו בכונה בציור מנורה כתוב על קלף".

וצריך לדעת שסודות וענינים מופלאים רמוזים במזמור זה, ושבעה הקנים שיש במנורה הם פנגד: חנינה, ברכה, אורה, ישועה, הודאה, שמחה, רננה. שכל הענינים הללו עתידים להיות לישראל. וכל האומר 'למנצח בנגינת' שבע פעמים, ויכון בו בצאתו לדרך או למקום סכנה, או שרוצה למצוא חן וחסד, ילך לשלום ולהצלחה. (רבי אליעזר מגרמיזה זצוק"ל).

וכן מצינו, שנהגו לומר מזמור "למנצח בנגינת" בצורת המנורה לאחר ספירת העמר. כמו כן, יש להשתדל בכל פעם שאומרים מזמור זה לאומרו בצורת מנורה, אף לפני "ברוך שאמר".

ומובא כן בספר "אגרא דפרקא" (אות קעו') ל"בני יששכר", שמקובל לומר מזמור סז' "בצורת מנורה דיקא" ואם אין הציור מונח לפניו, כתב ה"בן איש חי" (פרשת מקץ), שבמצב זה מספיק לומר את המזמור, ולדמות בשכלו את ציור המנורה.

ענין מענין נוסף שכתב ה"בן איש חי" בספרו "עוד יוסף חי" (פרשת ויגש), שבשעת אמירת המזמור "למנצח בנגינת" המצויר בצורת מנורה על קלף או גיר, יקוף הציור של המנורה כשמסתכל בו, כדי שיהיה הציור יקוף לפניו כדמיון המנורה שהיתה זקופה ועומדת בהיכל, ולא יניח הציור מושפב ושטוח לפניו.

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... וְנָתַנוּ אִישׁ כְּפָר נִפְשׁוֹ... מִחֲצִית הַשְּׁקָל תְּרוּמָה לָהּ... לְכַפֵּר עַל נַפְשׁוֹתֵיכֶם"

עַל הַפְּתוּב, "זֶה יִתְּנוּ כָּל הָעֵבֶר עַל הַפְּקָדִים מִחֲצִית הַשְּׁקָל... תְּרוּמָה לָהּ", פֶּרֶשׁ רַש"י זצ"ל: "זֶה יִתְּנוּ" – הָרָאָה לוֹ (הַקִּב"ה לְמֹשֶׁה) מִטְּבַע שֶׁל אֵשׁ, וּמִשְׁקָלָהּ מִחֲצִית הַשְּׁקָל, וְאָמַר לוֹ: כֹּזֵה יִתְּנוּ."

וּמִקּוּר הַדְּבָר בְּמִדְרַשׁ תְּנַחֲוּמָא (נִשְׂא, סִימָן יא): "בְּשַׁעָה שְׁאֵמַר הַקִּב"ה לְמֹשֶׁה, 'וְנָתַנוּ אִישׁ כְּפָר נִפְשׁוֹ לָהּ', אָמַר מֹשֶׁה: מִי יוּכַל לִתֵּן כְּפָר נִפְשׁוֹ?... אָמַר רַבִּי מֵאִיר: נָטַל הַקִּב"ה כְּמִין מִטְּבַע שֶׁל אֵשׁ מִתַּחַת כֶּסֶף הַכְּבוֹד, וְהָרָאָה לוֹ, לְמֹשֶׁה, וְאָמַר לוֹ: כֹּזֵה יִתְּנוּ."

וְצִרִיכִים אֲנִי לְהַבִּין, מִדּוּעַ נִתְקַשָּׁה מֹשֶׁה בְּמִצְוֹת מִחֲצִית הַשְּׁקָל, עַד שֶׁהָיָה צוֹרֵךְ שֶׁהַקִּב"ה יוֹצִיא מִטְּבַע שֶׁל אֵשׁ מִתַּחַת לְכֶסֶף הַכְּבוֹד, כְּדֵי לְהָרְאוֹת לוֹ?

תַּחֲלִיָּה, נִקְדָּים לְהַבִּיא מָה שְׁמַצִּינוּ בְּמִדְרַשׁ תְּנַחֲוּמָא (כִּי תִשָּׂא, סִימָן י'), שְׁמִחֲצִית הַשְּׁקָל שְׁנָתַנוּ יִשְׂרָאֵל הִיָּה כְּפָרָה עַל חֲטָא הָעֵגֶל, וּכְפִי שְׁכָתוּב בְּמִדְרַשׁ: "רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: עַל שֶׁעָבְרוּ (יִשְׂרָאֵל) עַל עֲשֻׁרֵת הַדְּבָרוֹת, לְפִיכָךְ יִתֵּן כָּל אֶחָד וְאֶחָד (מֵהֶם), עֲשֻׁרָה גְרָה, שֶׁהוּא מִחֲצִית הַשְּׁקָל."

דְּהִינּוּ, מֵאַחַר וּמִחֲצִית הַשְּׁקָל עָרְכוּ עֲשֻׁר גְרָה, (שֶׁהָיָה עָרֵךְ הַשְּׁקָל הוּא עֲשָׂרִים גְרָה, כְּפִי שְׁכָתוּב בְּפֶרֶשׁתֵּנוּ: "...עֲשָׂרִים גְרָה הַשְּׁקָל"). עַל-כֵּן, מָה שְׁנָתַנוּ יִשְׂרָאֵל מִחֲצִית הַשְּׁקָל (=שֶׁהוּא כְּאֹמֵר עֲשֻׁר גְרָה), הִיָּה כְּנֶגֶד מָה שְׁחָטְאוּ בְּחֲטָא הָעֵגֶל, וְעַל-יְדֵי כֵךְ פָּגְמוּ וְעָבְרוּ עַל עֲשֻׁרֵת הַדְּבָרוֹת.

וְצִרִיף לְדַעַת, שֶׁעֲשֻׁרֵת הַדְּבָרוֹת כּוֹלְלוֹת אֶת כָּל תְּרִי"ג הַמִּצְוֹת, כְּפִי שֶׁפֶרֶשׁ רַש"י זצ"ל: "כָּל שֵׁשׁ מֵאוֹת וּשְׁלֹשׁ עֲשָׂרָה מִצְוֹת (=תְּרִי"ג מִצְוֹת), בְּכֻלָּל עֲשֻׁרֵת הַדְּבָרוֹת הֵן."

כְּמוֹ כֵן, יְדוּעַ כִּי הָעוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה עוֹבֵר עַל כָּל הַתּוֹרָה כְּלָהּ (=כָּל תְּרִי"ג הַמִּצְוֹת). וְזֹאת, כְּפִי שֶׁדְּרָשׁוּ חוֹ"ל (הַדְּרִיטָה ח): "וְכִי תִשְׁגּוּ וְלֹא תַעֲשׂוּ אֶת כָּל הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה, אִיזוֹ הִיא מִצְוָה שֶׁהִיא שְׁקוּלָה כְּכֹל הַמִּצְוֹת? הֲוִי אוֹמֵר זֶה עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים" (=עֲבוֹדָה זָרָה).

אִם כֵּן, נִמְצָא, שֶׁעַל-יְדֵי חֲטָא הָעֵגֶל (שֶׁזֹּאת עֲבוֹדָה זָרָה), עָבְרוּ יִשְׂרָאֵל עַל כָּל תְּרִי"ג הַמִּצְוֹת הַכּוֹלְלוֹת בְּעֲשֻׁרֵת הַדְּבָרוֹת. עַל-כֵּן, כְּדֵי לְכַפֵּר עַל-כֵּךְ, צוּהָ ה' שִׁיתְּנוּ מִחֲצִית הַשְּׁקָל, שֶׁהֵם עֲשֻׁר גְרָה, כְּדֵי לְכַפֵּר עַל שֶׁעָבְרוּ עַל עֲשֻׁרֵת הַדְּבָרוֹת, הַכּוֹלְלוֹת בְּתוֹכָם אֶת כָּל תְּרִי"ג הַמִּצְוֹת.

וְעַתָּה, בֵּא וְרָאָה מָה שְׁכָתוּב רִבֵּן שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל, הַרְמ"א (רַבִּי מֹשֶׁה אִיִּסְרֵלִישׁ זצ"ל) בְּ"תוֹרַת הָעֵלֶה" (חֶלֶק ג', פָּרָק פֶּא'), שֶׁ"עֲשָׂרִים גְרָה" (שֶׁהֵם כְּאֹמֵר שְׁקָל שְׁלֹם) הֵם כְּנֶגֶד עֲשֻׁרֵת הַמֵּאֲמָרוֹת שֶׁבָּהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם, וְכְנֶגֶד עֲשֻׁרֵת הַדְּבָרוֹת, שֶׁהֵם בִּיחַד עֲשָׂרִים.

אוֹלָם, כִּידוּעַ הַקִּב"ה צוּהָ לְהַבִּיא רַק מִחֲצִית הַשְּׁקָל, שֶׁהוּא עֲשֻׁר גְרָה, כְּנֶגֶד עֲשֻׁרֵת הַדְּבָרוֹת שִׁישְׂרָאֵל פָּגְמוּ בָּהֶם. וּכְפִי דְבָרֵי הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַרְמ"א: "וְלֹזֶה אָמַר עֲשָׂרִים גְרָה, הוּא הַשְּׁקָל הַשְּׁלֹם, כִּי בְּעֲשֻׁרָה מֵאֲמָרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם, וּבְעֲשֻׁרֵת הַדְּבָרוֹת נִתְּנָה הַתּוֹרָה... וְאִמְנָם נִבְחָר הַמִּחְצָה וְלֹא הַשְּׁלֹם... כִּי הַכְּפָרָה הוּא תְלוּי בְּמִחֲצִית הַשְּׁקָל, שֶׁהִיא נִתְּנָה הַתּוֹרָה (=עֲשֻׁרֵת הַדְּבָרוֹת), וְהַמֵּאֲמִין (ב) עֲשֻׁרֵת הַדְּבָרִים רְאוּי לְכַפֵּר... וְלָכֵן יִשְׂרָאֵל, הַמְּחַזְקִים בְּאִמּוּנָה זֶה, נוֹתְנִים חֲצִי הַשְּׁקָל בְּמָקוֹם שְׁקָל שְׁלֹם."

מִדְּבָרֵי הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַרְמ"א אֲנִי לְמַדִּים, שֶׁמֵּאַחַר וְ"בְּעֲשֻׁרָה מֵאֲמָרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם" (אֲבוֹת ה', א') ("מֵאֲמָר" – כָּל מָקוֹם בְּבִרְיַת הָעוֹלָם שֶׁנִּזְכָּרָה בּוֹ לְשׁוֹן אִמְרָה, כְּגוֹן: "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר", "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ" וכו'), וּבְעֲשֻׁרֵת הַדְּבָרוֹת נִתְּנָה הַתּוֹרָה – עַל-כֵּן, לְכַאוּרָה, הִיוּ צִרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְהַבִּיא עֲבוֹר כְּפָרָה נִפְשָׁם שְׁקָל אֶחָד, שֶׁהוּא כְּאֹמֵר עֲשָׂרִים גְרָה – עֲשֻׁר גְרָה כְּנֶגֶד מָה שֶׁפָּגְמוּ בְּעֲשֻׁרָה מֵאֲמָרוֹת, וְעֲשֻׁר גְרָה כְּנֶגֶד מָה שֶׁפָּגְמוּ בְּעֲשֻׁרֵת הַדְּבָרוֹת, כְּאֲשֶׁר עָבְדוּ עֲבוֹדָה זָרָה וְעָשׂוּ אֶת הָעֵגֶל. שְׁכֵן, כְּאֲשֶׁר חֲטָאוּ יִשְׂרָאֵל, וְעָשׂוּ אֶת הָעֵגֶל, לֹא פָּגְמוּ רַק בְּעֲשֻׁרֵת הַדְּבָרוֹת, אֲלָא גַם בְּעֲשֻׁרֵת הַמֵּאֲמָרוֹת שֶׁבָּהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם.

אם כך, מדוע הביאו ישראל רק **מחצית השקל**, שהוא עשר גרה?

כדי להבין ענין זה, נקדים להביא מה שמבואר על-ידי בעל התניא ב"שער היחוד והאמונה", הכותב בשם הבעש"ט הקדוש זיע"א: "הנה, כתיב: 'לעולם ה' דברך נצב בשמים'. ופרש הבעש"ט זצ"ל, כי (דברי ה' יתברך, עשרת המאמרות שאמר)... 'הי רקיע בתוך המים' וגו', (התיבות וה)אותיות (ה)אלו הן ניצבות ועומדות לעולם בתוך הרקיע, השמים... להחיותם לעולם, כדכתיב (= כמו שכתוב): 'ודבריו חיים וקיימים... לעד'.

כי אילו היו האותיות מסתלקות כרגע, חס וחלילה, וחזרות למקורן, היו כל השמים (חוזרים) (ל)אין ואפס ממש, והיו פלא היו... וכן בכל הברואים שבכל העולמות, העליונים והתחתונים... אילו היו מסתלקות... חס וחלילה האותיות מעשרה (ה)מאמרות שבהן נבראת הארץ... היתה (כל הבריאה) חוזרת לאין ואפס".

כלומר, הבעש"ט הקדוש מבאר לנו, שלא נטעה להבין כי מה שברא הקב"ה את העולם בעשרה מאמרות היה רק פעם אחת בששת ימי בראשית, ומאז קים העולם ברצונו יתברך. אלא, צריך לדעת, כי כל היקום פלו, שנברא בעשרה מאמרות, עומד וקיים על-ידי אותם עשרה מאמרות - "יהי אור", תדשא הארץ", "יקוו המים" וכו' - והם המחיים ומקיימים את כל הבריאה בכל רגע ורגע. ואותן האותיות, של עשרה מאמרות אלו, ניצבות בתוך הבריאה כלה להחיותה. ומאחר ודיבורו של הקב"ה הוא נצחי, הנה, כל זמן שהוא יתברך רוצה בכך, מחיה הוא את הבריאה. ואולם אם הוא יתברך היה מפסיק את דיבורו, חס וחלילה, ומסלק את האותיות המחיות את אותו הנברא, כי אז היה אותו הנברא בטל ומבוטל, והופך לאפס - כמו לפני הבריאה.

לפי זה מבואר, שהאותיות של עשרת המאמרות הן בבחינת צינורות, הממשיכים שפע רב טוב להחיות את העולם בכל רגע ורגע, בבחינת "ואתה מחיה את כלם", וכדברי הבעש"ט הקדוש זיע"א: "לעולם ה' דברך נצב בשמים". נמצא לפי זה, שכאשר האדם **חוטא**, ועושה דברים המנוגדים לרצון הבורא, הרי הוא פוגם בכך באותיות של עשרת המאמרות, שהם כאמור צינורות השפע להמשיך חיים לבריאה, ועל-ידי כך גורם חלילה למעט את השפע בעולם.

על-פי האמור, יאיר לנו להבין מדוע נתקשה משה רבנו **במחצית השקל**. שכן, כאמור, צריך להבין, מדוע צוה הקב"ה להביא רק **מחצית השקל**, שהם עשר גרה, כדי לתקן את הפגם בעשרת הדברות. הלא לכאורה צריכים ישראל לתת שקל שלם, שהוא עשרים גרה: עשר גרה כנגד הפגם בעשרת המאמרות, ועשר גרה נוספים כנגד הפגם בעשרת הדברות.

על-כך מגלים לנו חז"ל במדרש: "אמר רבי מאיר: נטל הקב"ה כמין מטבע של **אש** מתחת כסא הכבוד, והראה לו, למשה, ואמר לו: כזה יתנו". דהיינו, רמז הקב"ה למשה בכך שהוציא מטבע של **אש** מתחת לכסא הכבוד, שכאשר יביאו ישראל **מחצית השקל**, שהוא עשר גרה, כדי לתקן מה שפגמו בעשרת הדברות, יוציא הקב"ה מתחת לכסא הכבוד **מחצית השקל של אש**, שהוא עשר גרה, כנגד מה שפגמו בעשרת המאמרות שבהם נברא העולם, כדי לתדש את כל הבריאה בעשרת המאמרות. וזהו שכתוב: "זה יתנו כל העבר על הפקדים **מחצית השקל**...". דהיינו, ישראל יתנו **מחצית השקל**, שהוא עשר גרה, כנגד הפגם בעשרת הדברות.

אולם, לפי זה נתקשה משה רבנו: הלא על-ידי **העגל** פגמו ישראל גם בעשרת המאמרות, ולכן צריך לתת עוד חצי שקל, כנגד עשרת המאמרות? על-כך אמר לו הקב"ה: "**מחצית השקל** תרומה לה" - דהיינו, **מחצית השקל** השני (מטבע של **אש**), שהוא עשר גרה, הקב"ה משלים כדי לתקן את פגם עשרת המאמרות, ולהחיות את הבריאה כלה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פיינחס פרידמן) "זה יתנו כל העבר על הפקדים מחצית השקל"

הרה"ק בעל ה"באר מים חיים" זיע"א מסביר את הפתוב, "כל העבר על הפקדים מחצית השקל", בדרך מוסר. הנה, כתוב בנמרא (קידושין מ'): "תנו רבנן: לעולם יראה אדם עצמו, כאלו חציו חיב וחציו זכאי. עשה מצוה אחת - אשריו, שהכריע עצמו לכף זכות. עבר עברה אחת - אוי לו, שהכריע את עצמו לכף חובה... רבי אלעזר ברבי שמעון אומר, לפי שהעולם נדון אחר רבו, ותיחיד נדון אחר רבו, עשה מצוה אחת - אשריו, שהכריע את עצמו ואת כל העולם פלו לכף זכות. עבר עברה אחת - אוי לו, שהכריע את עצמו ואת כל העולם פלו לכף חובה, שנגמר: 'וחוטא אחד יאבד טובה הרבה'". ואז הרה"ק זו, אומר בעל ה"באר מים חיים", מרומזת בפסוק "כל העבר על הפקדים". דהיינו, כל "העבר על הפקדים" - על אחד מפקודי ה' וממצותיו, הריהו חיב לשקול ולתת בדעתו על "מחצית" - להיות מודע לכך שהעולם כמו שרוי באיזון של מחצית על מחצית, ושעונותיו עלולים להכריע חלילה את כל העולם לכף של חובה...

בענין זה מסופר על הרה"ק בעל ה"נעם אלימלך" מליזנסק זיע"א, שיום אחד פנה אל בנו ואמר לו: התדע בני, מפני מה באים אלי הבריות יום יום ותובעים ממני בריאות ופרנסה? משום שמן הסתם הם יודעים שאני האשם במצבם הרע, שבעונותי הכרעתי את העולם לכף חובה... **שבת שלום לכל בית ישראל!** **נא לשמור על קדושת הגיליון!**

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַנִּתְּנוּ אִישׁ כֹּפֶר נִפְשׁוֹ... מַחְצִית הַשְּׁקָל... לְכַפֵּר עַל נַפְשׁוֹתֵיכֶם" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פיינחס פרידמן)

אָמְרוּ חוּז"ל בְּמִדְרַשׁ תַּנְחוּמָא (וילקוט פרשת כי תשא): "בְּשַׁעֲהָ שְׁאֵמֵר הַקַּב"ה לְמֹשֶׁה וַנִּתְּנוּ אִישׁ כֹּפֶר נִפְשׁוֹ לָהּ... מַחְצִית הַשְּׁקָל", אָמַר מֹשֶׁה: מִי יוֹכֵל לָתֵן כֹּפֶר נִפְשׁוֹ?... אָמַר רַבִּי מֵאִיר: נָטַל הַקַּב"ה כְּמִין מִטְבַּע שֶׁל אִשׁ מִתַּחַת כֶּסֶף הַכְּבוֹד, וְהִרְאָה לוֹ, לְמֹשֶׁה, וְאָמַר לוֹ: כְּזֶה יִתְּנוּ."

וַצְרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין, מִדּוּעַ נִתְקַשָּׁה מִשֶּׁה כָּל-כֶּךָ בְּמַחְצִית הַשְּׁקָל, עַד שֶׁהִיָּה צְרִיךְ הַקַּב"ה לְהִרְאוֹת לוֹ מִטְבַּע שֶׁל אִשׁ? וְכִי מִשֶּׁה רִבְּנוּ לֹא יָדַע אִיךָ נִרְאָה מַחְצִית הַשְּׁקָל? וְאִם נֹאמַר שֶׁלֹּא יָדַע, מִדּוּעַ הִיָּה צְרִיךְ לְהִרְאוֹת לוֹ דּוֹקָא מִטְבַּע שֶׁל אִשׁ מִתַּחַת לְכֶסֶף הַכְּבוֹד?

בִּיאור נִפְלֵא עַל-כֶּךָ אֹמֵר ה"חֲתָם סוֹפֵר", עַל-פִּי מַה שֶּׁגִּלָּה לָנוּ הַמְּקוּבָּל הָאֱלֹקִי הַרַמ"ע מִפָּאנוּ, בְּסִפְרוֹ "עֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת" (מְאֻמֵּר "אִם כֹּל חֵי"), שְׁאֵף-עַל-פִּי שְׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, בְּכָל זֹאת עוֹמֵד אֵלָיו הַנְּבִיא, שֶׁהוּא כֹהֵן מְזֻרַע אֲהָרֹן ("פִּינְחָס הוּא אֵלָיו") בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ לְמַעַלָּה בְּשָׁמַיִם, וּמְקַרֵּב קוֹרְבָּנוֹת תְּמִידִין כְּסֻדְרָם, "שְׁנַיִם לְיוֹם עוֹלָה תְּמִיד" - כֹּבֵשׁ אֶחָד בַּבֶּקֶר, וְכֹבֵשׁ שְׁנַיִ בֵּין הָעֲרֵבָיִם.

וּבְעֵינַיִן זֶה מְצִינֵנוּ, בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשׁ "יֵיטֵב לֵב" (פְּרִשְׁת אָמַר): ש"פ... פְּעַם אַחַת, אַחַר שְׁסִיִּים (ה"י"שְׁמַח מִשֶּׁה" אֶת) תְּפִילַת י"ח (=שְׁמוֹנֶה עֲשָׂרֵה), עָלָה בְּלִבּוֹ (=הַתְּכַוֵּן) לְהַתְּפַלֵּל (שִׁיזְכֶּה) לְרִאוֹת (אֶת) הַדְּבָר הַנִּי"ל (=אֶת אֵלָיו הַנְּבִיא עוֹמֵד בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ לְמַעַלָּה בְּשָׁמַיִם, וּמְקַרֵּב קוֹרְבָּנוֹת), הָאֹמֵר בְּ"עֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת"... וְתִיכֶף הַתְּפַלֵּל עַל זֶה, וּמִלֵּא ה' שְׂאֵלְתוֹ, וְרָאָה עֵינָי בְּעֵינָי אֶת אֵלָיו מְלוּבָשׁ בְּבִגְדֵי כְּהוֹנָה, עוֹמֵד וּמְקַרֵּב (אֶת) הַתְּמִיד כְּסֻדְרוֹ..."

וַצְרִיכִים אָנוּ לְדַעַת ש"תְּפִילּוֹת - כְּנִגְדַת תְּמִידִין תְּקוּנוֹם" (בְּרִכוֹת כו.). דְּהֵינּוּ, אֲנָשִׁי כְּנִסַּת הַגְּדוּלָּה תְּקַנּוּ לָנוּ אֶת תְּפִילַת שְׁמוֹנֶה עֲשָׂרֵה כְּנִגְדַת קוֹרְבָּנוֹת הַתְּמִיד שֶׁהִקְרִיבוּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. וְלָכֵן, תְּפִילַת שְׁחָרִית שְׁאָנוּ מִתְּפַלְּלִים, הִיא כְּנִגְדַת קָרְבַן הַתְּמִיד שֶׁל הַבֶּקֶר, וְתְּפִילַת הַמִּנְחָה הִיא כְּנִגְדַת קָרְבַן הַתְּמִיד שֶׁל בֵּין הָעֲרֵבָיִם, וְתְּפִילַת עֲרֵבִית הִיא כְּנִגְדַת אִיבָרִים וּפְדָרִים, שֶׁלֹּא נִשְׂרְפוּ בְּקָרְבַן הַתְּמִיד שֶׁל בֵּין הָעֲרֵבָיִם. וְכִשְׁאָנוּ מִתְּפַלְּלִים תְּפִילַת שְׁמוֹנֶה עֲשָׂרֵה, הִנֵּה, בְּאַתְעָרוֹתָא דְלִתְתָא (=בְּהַתְּעוֹרְרוֹת לְמַטָּה) אָנוּ מְעוֹרְרִים אֶת אֵלָיו הַנְּבִיא לְמַעַלָּה בְּשָׁמַיִם, כְּדִי שִׁיעֲמוּד וַיִּקְרִיב קָרְבַן תְּמִיד כְּנִגְדַת תְּפִילָה זו.

וַיֵּשׁ לֹאמֵר שְׁמַטְעָם זֶה תְּקַנּוּ לָנוּ חוּז"ל לְהַתְּפַלֵּל לְאַחַר סִיּוּם תְּפִילַת שְׁמוֹנֶה עֲשָׂרֵה: "יְהִי רְצוֹן... שְׁיִבְנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ". פִּי הֵיּוֹת וְ"תְּפִילּוֹת - כְּנִגְדַת תְּמִידִין תְּקוּנוֹם", אָנוּ מִתְּפַלְּלִים שְׁיִבְנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְכֶךָ נִזְכֶּה לְהִקְרִיב קוֹרְבָּנוֹת תְּמִידִין בְּפוּעֵל מַמָּשׁ, אֲמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן.

אֲלֵא, שְׁלִפִי מַה שְׁאֵמֵרנוּ, מִתְּעוֹרְרַת שְׂאֵלָה קִשָּׁה: הֲלֹא לְפִי הַהֲלָכָה צְרִיךְ לְקַנּוֹת קוֹרְבָּנוֹת תְּמִידִין מִכֶּסֶף הַצִּיבוֹר, דְּהֵינּוּ מִתְּרוּמַת מַחְצִית הַשְּׁקָל שְׁתוּרְמִים יִשְׂרָאֵל כָּל חֹדֶשׁ אֲדָר. וְהֵן אֲמַת וְנִכּוֹן, שְׂאֵלָיו הַנְּבִיא מְקַרֵּב קוֹרְבָּנוֹת תְּמִידִין גַּם בְּזִמְנֵי הַזֶּה, בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מַעַלָּה. אֲבָל, מֵאִיפָּה יֵשׁ לוֹ אֶת תְּרוּמַת מַחְצִית הַשְּׁקָל מִיִּשְׂרָאֵל, כְּדִי לְקַנּוֹת אֶת קוֹרְבָּנוֹת הַתְּמִידִין?

מִשִּׁיב עַל-כֶּךָ ה"חֲתָם סוֹפֵר": הֲלֹא בְּרוּר שְׂאֵלָיו הַנְּבִיא אֵינוּ מְקַרֵּב בְּשָׁמַיִם כְּבָשִׂים גְּשָׁמִיִּים, אֲלֵא מְדוּבָר כָּאֵן בְּכִבְשִׁים רוֹחָנִיִּים, כְּפִי שְׁמִבּוּאָר בְּגִמְרוּאָ (מִנְחוֹת ק'): "...אָמַר רַבִּי גִידֵל, אָמַר רַב... מְזַבַּח בְּנוֹי, וּמִיכָאֵל שָׁר גְּדוּל עוֹמֵד וּמְקַרֵּב עָלָיו קָרְבָּן". וְכִתְּבוּ הַתּוֹסְפוֹת: "וַיֵּשׁ מִי שְׂאוּמֵר (ש) כְּבָשִׂים שֶׁל אִשׁ (הֵיּוֹ)".

אִם כֶּךָ, וְאֵלָיו הַנְּבִיא הִיָּה מְקַרֵּב אֶת קָרְבַן הַתְּמִיד מִכְּבָשִׂים שֶׁל אִשׁ, מֵהִיכָן הוּא לֹקַח אֶת אוֹתָם כְּבָשִׂים? אֹמֵר עַל-כֶּךָ ה"חֲתָם סוֹפֵר": "לְפִי עֲנִיּוֹת דַּעְתִּי, פְּשׁוּט מְאֹד, שְׁלֹקַח (אֵלָיו הַנְּבִיא) מְצִינֹרֵי הַשְּׁפַע, (שְׁדַרְכָם) יוֹרְדֵי (ת) פְּרָנְסַת כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, וּמְפָרִישׁ (אֵלָיו) לְעֲצָמוֹ שִׁיעוּר מַחְצִית הַשְּׁקָל, וּמִמֶּנּוּ מְקַרֵּב כְּבָשִׂים שֶׁל אִשׁ..."

וּבִיאור דְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁל ה"חֲתָם סוֹפֵר" הוּא עַל-פִּי הַמְּבּוּאָר בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים: שְׁכָל הַשְּׁפַע הַיּוֹרֵד מֵהַשָּׁמַיִם

הוא מתגשם (=נעשה גשמי) בדרך אל הארץ. (כפי שמבאר הרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב זיע"א, שהגשם, כשירד מן השמים נקרא "מטר", שהוא דבר רוחני, וכשמגיע לעולם הזה, אז הוא מתגשם, ונקרא "גשם").
ופיון שאלוהו הנביא מקריב גם בזמן הזה קורבנות בבית המקדש של מעלה כל יום, ומצד הדין צריך לקנות קורבנות אלו דוקא מכספי הציבור, על-כן, בכל שנה מפריש אלוהו הנביא כשיעור מחצית השקל משרש שפע הפרנסה הרוחני של כל אחד ואחד מישראל. ומשפע רוחני זה נוצרים כבשים של **אש**, שמהם מקריב אלוהו קורבנות תמידין בבית המקדש מדי יום ביומו.
ועל-כך נתקשה משה רבנו: וכי איזה מחצית שקל יוכלו ישראל לתרום לאחר חרבן בית המקדש, כדי לקנות מהם כבשים?

"נטל הקב"ה כמין מטבע של **אש** מתחת כסא הכבוד, והראה לו, למשה, ואמר לו: כזה יתנו". כלומר, לאחר החרבן יפריש אלוהו הנביא מחצית שקל של **אש** מתחת כסא הכבוד (דהינו, משרש השפע הרוחני של כל אחד מישראל לפני שירד לעולם הזה), ומשפע רוחני זה, יתהוו כבשים של **אש**, כדי שיהיה ניתן להקריב מהם קורבנות תמידין בבית המקדש של מעלה.

וראי לציין שהרמ"ע מפאנו כותב בספרו "עשרה מאמרות", שבית המקדש לא נחרב, אלא הקב"ה העלהו לשמים, ושם אלוהו מקריב קורבנות תמידין כסדרם. ומביא הרמ"ע מפאנו לכך ראיה מדברי חז"ל (תענית כ"ט): "משחרב בית המקדש... נתקבצו כיתות... של פרחי כהונה, כשמפתחות ההיכל בידן... ואמרו: 'ריבוננו של עולם, הואיל ולא היינו גזברין גאמנים, יהיו המפתחות מסורות לך', וזרקום למעלה, ויצתה כעין פיסת-יד וקבלתן מהם".

ואם כך, אומר הרמ"ע מפאנו, ומפתחות ההיכל נגנזו בשמים, בנדאי שבית המקדש עצמו נגנז למעלה. ועוד הוא מוסיף, ומביא ראיה מדברי הקב"ה לשלמה המלך, לאחר שכלה (=סיים) לבנות את בית המקדש (מלכים א', ט'): "ויאמר ה' אליו (=לשלמה): שמעתי את תפלתך ואת תחנונתך אשר התחננתה לפני. הקדשתי את הבית הזה אשר בנתה לשום שמי שם עד עולם והיו עיני ולבי שם כל הימים... (אבל) אם שוב תשבון אתם ובניכם מאחרי, ולא תשמרו מצותי חקותי... והכרתי את ישראל מעל פני האדמה אשר נתתי להם, ואת הבית אשר הקדשתי לשמי אשלח מעל פני... והבית הזה יהיה עליון...".

ונתיגעו כל המפרשים לפרש את הכתוב "והבית הזה יהיה עליון... שהרי הכתוב עוסק בעת שיחטאו ישראל, ואז יחריב הקב"ה את בית המקדש. ואיך שיהי לומר בזמן חרבן "והבית הזה יהיה עליון...?" אלא, אומר הרמ"ע מפאנו, שהקב"ה בשר לשלמה המלך, שאפילו כשיחטאו ישראל, לא יחריב הקב"ה את בית המקדש, אלא הוא יתברך יעלהו למעלה, להיות עליון בשמים.

ומטעם זה שנה הקב"ה את טבע הבריאה, והעלה את אלוהו הנביא לשמים, עוד בהיותו חי, כדי להקריב את קרבן התמיד. שכן, רק כהן מזרע אהרן יכול לעמוד בבית המקדש ולהקריב קורבנות. ואם, תלילה, היה אלוהו ית ככל האדם, ורק נשמתו היתה עולה לשמים, הרי שבכך היתה נפקעת ממנו קדושת הכהן שבו, שהרי אמרו חז"ל (שבת ל'): "ביתים חופשי - פיון שמת אדם, נעשה חופשי מן התורה ומן המצוות", וממילא אלוהו הנביא לא היה יכול להקריב קורבנות בבית המקדש, שהרי אין לו דין כהן. לכן העלהו הקב"ה לשמים בחיים, וזאת, כדי שיוכל להקריב קורבנות תמידין כסדרם בבית המקדש.

יהי רצון, שגנזכה לראות את בית המקדש שנגנז, יורד מן השמים, כדברי חז"ל (סוכה מא'): לעתיד לבוא ירד מן השמים בית מקדש של **אש**, בנוי ומשוכלל, וכלשון רש"י הקדוש: "מקדש העתיד שאנו מצפין (לו), בנוי ומשוכלל, הוא יגלה ויבוא משמים, שנאמר (שמות טו', יז): 'מקדש אדני כוננו ידך' - במהרה בימינו אמן.
"ועשית שנים רבים זהב..."

פעם, כשדרש רבי מאיר שפירא בפני קהל רב, ואמר בין השאר: שנינו במכילתא כל כלי השרת במשכן ובמקדש היה מותר לעשות מפל מיני מתכות, בזמן שלא היה זהב. אולם את הפרובים שעל הארון, היו צריכים תמיד לעשות רק **זהב טהור**, ואסור היה לעשותם מפל סוג של מתכת אחרת.

ומיד נשאלת השאלה: מדוע נשתנו הפרובים בעניין זה מפל שאר חלקי המשכן? אלא - המשיך רבי מאיר שפירא, תוך כדי הרמת קולו - הפרובים, פיזוע, מסמלים את התינוקות הרבים, כדברי רש"י (כה', יח'): "פרובים - דמות פראץ תינוק להם", ומשום כך היה מקומם על ארון הלוחות, כדי ללמדנו שמוטלת עלינו חובה קדושה לחנך את הילדים שלנו לתורה ולחיי תורה. וכאשר מדובר בתפקיד זה של חינוך הצעיר - אי-אפשר לצאת ידי חובה בקטנות, בפרוטות של כסף או של נחושת, אלא מוטלת עלינו החובה לתת **זהב** דוקא... שבת שלום **לכל בית ישראל!**

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... וְנָתַנוּ אִישׁ כֹּפֶר נַפְשׁוֹ... מַחְצִית הַשְּׁקָל... לְכַפֵּר עַל נַפְשֹׁתֵיכֶם" (י' יב')

בְּשַׁבַּת שְׁמִבְרַכִּין בְּה אֶת רֹאשׁ חֹדֶשׁ אֲדָר, קוֹרְאִים אֲנִי עַל מִצְוֹת "מַחְצִית הַשְּׁקָל" (פְּרֻשַׁת "כִּי תִשָּׂא"), כִּיּוֹן שְׁבִיבֵי שְׁבִיבֵי הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קָיָם, הָיוּ מְשַׁמְעִים עַל הַשְּׁקָלִים, כְּמוֹ שֶׁשָּׁנִינוּ: "בְּאֶחָד בְּאֶדָר מְשַׁמְעִין (=מְכַרְיִים) עַל הַשְּׁקָלִים (כְּדִי לְזַרְזוֹ אֶת הָעָם לְתַרוּם)".

וּמְבֹאֵר בְּגִמְרָא, שֶׁהַטַּעַם לְכַךְ הוּא, כִּיּוֹן שְׁבִיבֵי רֹאשׁ חֹדֶשׁ נִסָּן צְרִיכִים לְקַנּוֹת קוֹרְבָנוֹת לְמִזְבֵּחַ (לְשֵׁם הַקְרֵבַת קֶרְבָן הַתְּמִיד). וּמֵאַחַר וְ"שׂוֹאֵלִים וְדוֹרְשִׁים בְּהִלְכוֹת הַחֵג, קִדְּם שְׁלֹשִׁים יוֹם", הִקְדִּימוּ לְהַשְׁמִיעַ עַל הַשְּׁקָלִים בְּאֶחָד בְּאֶדָר, שְׁלֹשִׁים יָמִים לְפָנֵי רֹאשׁ חֹדֶשׁ נִסָּן.

וְהִנֵּה, עַל מִצְוֹת "מַחְצִית הַשְּׁקָל" כְּתוּב בַּתּוֹרָה: "זֶה יִתְּנוּ... מַחְצִית הַשְּׁקָל... הָעֹשִׂיר לֹא יִרְבֶּה וְהַדֵּל לֹא יִמְעִיט מִמַּחְצִית הַשְּׁקָל".

וְצְרִיכִים אֲנִי לְהַבִּין, מִדּוּעַ צִוְּהָ ה' יִתְּבַרַךְ עַל יִשְׂרָאֵל לְתַת דּוֹקָא מַחְצִית הַשְּׁקָל תְּרוּמָה, לֹא פָחוֹת וְלֹא יוֹתֵר? נִקְדִּים לְהַבִּיא אֶת דְּבָרָיו שֶׁל הַרְה"ק מֵאַפְטָא זִיע"א, בְּסִפְרוֹ הַקְּדוֹשׁ "אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל" (פְּרֻשַׁת שְׁקָלִים), הַמְבַּאֵר אֶת עֲמֻקּוֹת עֲנִין מַחְצִית הַשְּׁקָל, עַל-פִּי הַכְּתוּב בְּמִשְׁנָה (סְנֵהֲדָרִין לו'): "סְנֵהֲדָרִין (=בֵּית דִּין) הִיָּתָה כְּחֻצֵי גִרְוֹן עֲגוּלָה, כְּדִי שִׁיְהוּ רוֹאִין זֶה אֶת זֶה".

וְצְרִיכִים אֲנִי לְהַבִּין, מִדּוּעַ יִשְׁבוּ סְנֵהֲדָרִין (=בֵּית הַדִּין) דּוֹקָא בְּחֻצֵי גִרְוֹן עֲגוּלָה? הֲרִי אִם הָיוּ יוֹשְׁבִים בְּשֵׁתֵי שׁוּרוֹת – אַחַת כְּלָפִי הַשְּׁנִיָּה – גַּם הָיוּ רוֹאִים זֶה אֶת זֶה.

וּבֵאֵר הַ"אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל" עֲנִין זֶה בְּלִשׁוֹנוֹ הַקְּדוֹשָׁה, וְאָמַר (תּוֹכֵן דְּבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים): יְדוּעַ שֶׁהַקֶּב"ה בְּרָא אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת, הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים, כְּדִי לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם לְכָל בְּאֵי הָעוֹלָם, שֶׁהוּא לְבָדוּ מִלֶּךְ עַל כָּל הָעוֹלָם – בְּשָׂמִים מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת, וְאִין עוֹד זוּלָתוֹ.

וְהִנֵּה, כְּאֲשֶׁר הִבְרֹאִים מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם אֶת מַלְכוּתוֹ, אִזּוּ הוּא יִתְּבַרַךְ מְטִיב לָהֶם, וּמְשַׁפֵּיעַ עֲלֵיהֶם כָּל מִינֵי טוֹבוֹת, בְּרִכּוֹת וְחֻסְדִּים טוֹבִים. וּבְפֶרֶט לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם עִם קְרוֹבוֹ, אֲשֶׁר נִשְׁמָוְתֵיהֶם חֲצוּבוֹת וְדְבוּקוֹת בְּכֶסֶף כְּבוֹדוֹ יִתְּבַרַךְ.

וּמוֹסִיף וְאָמַר הַ"אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל" שֶׁהַקֶּב"ה, מְגַדֵּל אֶהְבְּתוֹ לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל, עִם קְרוֹבוֹ, כְּבִיכּוֹל מְצַמֵּם אֶת עֲצָמוֹ לְהִיקְרָא "פֶּלֶג גּוֹפָא" (=מַחְצִית הַגּוֹף), וּבִיחַד עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם בְּחִינַת פֶּלֶג הַגּוֹף הַשְּׁנִי (=הַחֻצֵי הַשְּׁנִי שֶׁל הַגּוֹף), הֵם בְּסוּד "דְּכָר וְנוֹקְבָא" (זְכָר וְנִקְבָה). וְזֶהוּ סוּד יִיחּוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתָהּ, שֶׁהַקֶּב"ה מֵיחַד אֶת עֲצָמוֹ עִם יִשְׂרָאֵל, כְּזָכָר וְכְנִקְבָה, הַמְשַׁלִּימִים זֶה אֶת זֶה.

וְלָכֵן סְנֵהֲדָרִין הָיוּ יוֹשְׁבִים כְּחֻצֵי גִרְוֹן עֲגוּלָה, בְּבְחִינַת פֶּלֶג (=חֻצֵי) גּוֹף. וְהַחֻצֵי הַשְּׁנִי שֶׁל הַגּוֹרֵן הוּא כְּבִיכּוֹל שֶׁל הַבּוֹרָא יִתְּבַרַךְ שְׁמוֹ, שֶׁהוּא בְּבְחִינַת הַפֶּלֶג גּוֹף הַשְּׁנִי, כְּדִי לְהַשְׁלִים אֶת הַמַּעְגָּל בְּאַחֲדוֹת גְּמוּרָה וּשְׁלִימָה.

נִמְצָאנוּ לְמִדֵּים מֵתוֹכֵן דְּבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל הַ"אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל", שֶׁעֲנִין מַחְצִית הַשְּׁקָל בָּא לְרִמּוֹז שֶׁהַקֶּב"ה, מְרוֹב עֲנֻתָנוֹתוֹ, עָשָׂה עֲצָמוֹ כְּאִילוֹ הוּא רַק מַחְצִית בְּלֵי יִשְׂרָאֵל, וְכַךְ יִשְׂרָאֵל, שְׂגָם הֵם בְּלַעֲדֵינוּ, יִתְּבַרַךְ שְׁמוֹ, הֵם רַק מַחְצִית. אוֹלָם, כְּאֲשֶׁר יִשְׂרָאֵל מְקִימִים אֶת מִצְוֹת מַחְצִית הַשְּׁקָל, מֵתַחְבְּרִים שְׁנֵי הַ"חֻצָּאִים" כְּבִיכּוֹל – הַקֶּב"ה וְיִשְׂרָאֵל – וְנַעֲשֶׂה מְזֶה שְׁקָל שְׁלָם. וְזֶהוּ עֲנִין "מַחְצִית הַשְּׁקָל" תְּרוּמָה לַה", שֶׁצְרִיךְ לְתַת מַחְצִית הַשְּׁקָל, לֹא פָחוֹת וְלֹא יוֹתֵר, כְּדִי לְהַתְּחַבֵּר וְלְהַדְבִּק בְּה' יִתְּבַרַךְ בְּדְבִקוֹת שְׁלִימָה.

עַל-פִּי זֶה מְבַאֵר הַ"אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל" אֶת הַכְּתוּב בְּפֶרֶשַׁת "מִשְׁפָּטִים" (שְׁמוֹת כד', ו'): "וַיִּקַּח מֹשֶׁה חֻצֵי הַדָּם וַיִּשֶׂם בְּאֵגְוֹת וְחֻצֵי הַדָּם זָרַק עַל הַמִּזְבֵּחַ... וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הַדָּם וַיִּזְרַק עַל הָעָם וַיֹּאמֶר הִנֵּה דַם הַבְּרִית אֲשֶׁר פָּרַת ה' עִמָּכֶם".

וצריכים אנו להבין, מה ראה משה רבנו לחלק את **הדם** לשנים – חצי **הדם** לזרוק על המזבח, וחצי **הדם** הנותר לזרוק על ישראל?

ובאר זאת ה"אזהב ישראל", ואמר: הנה, כאשר שני אנשים רוצים לכרות ביניהם ברית עולמים, ולמסור נפשם זה על זה, אז דרכם היא לערב את **דם** זה בזה, כדי להראות שנפשותיהם אחד, שכן, **הדם** הוא הנפש. וכן כתב גם ה"אברבנאל", בספרו "מצמיח ישועה": בנוהג שבעולם, כאשר שני מלכים כורתים ברית אהבה ביניהם לעזור ולסייע איש לחברו, אז שותים הם כוס יין, וכל אחד נוקף (=דוקר) את אצבעו, ומוריד טיפה של **דם** לתוך כוס היין, ובעת כריתת הברית, כל אחד שותה כוס יין מעורב עם טיפת **דמו** של חברו.

ומפיון שמלכותא דרקייעא כעין מלכותא דארעא (=מלכות שמים היא כעין מלכות הארץ), לקח משה רבנו, עליו השלום, חצי **הדם** של הקורבנות, וזרק אותו על המזבח, שהוא כביכול בבחינת הקב"ה. וחצי **הדם** השני של זרק משה על העם, כדי לרמוז כביכול על ברית **הדמים** בין ה' לתברך לעם ישראל, שכביכול נפשות ישראל והוא יתברך מעורבים ומחופרים זה עם זה בקשר תמידי ונצחי.

ויש לציין בענין זה את דבריו של המגיד הקדוש מקונויץ' זיע"א, בספרו "עבודת ישראל" (פרשת משפטים), שמביא את דברי רש"י על הכתוב "ויקח משה חצי **הדם**...", ושאל שם רש"י: "מי חלקו? (=מי חלק את **הדם**), ותרץ רש"י: "מלאך בא וחלקו". ולכאורה תמוה הדבר, מדוע היה כל-כך חשוב לחלק את **הדם** לשני חצאים מדויקים, עד שהיה צורך שיבוא מלאך מן השמים, וחלק את **הדם** לשני חלקים שווים?

ומבאר ה"עבודת ישראל" ואומר, כי זריקת **הדם** על המזבח היה כאילו זרק משה את **הדם** על הקב"ה כביכול. וכאשר זרק משה את חצי **הדם** השני על ישראל, בא הדבר להראות שכביכול הקב"ה שוה כלפי ישראל, והוא יתברך בלי ישראל כביכול רק חצי.

וכן להיפך, גם עם ישראל – בלעדי ה' יתברך נחשבים רק חצי. ולכן בא מלאך וחלק את **הדם** ממש שוה בשוה. וזהו שצוה הקב"ה על ישראל להביא **מחצית השקל** דוקא, לא פחות ולא יותר. שכן, על-ידי כך שישראל מביאים **חצי שקל** למטה, הם מתחברים עם ה' יתברך להיות שקל שלם.

מעתה יתבאר היטב, מדוע דוקא באחד באחד משמיעים על השקלים. שכן, **מחצית השקל** בא ללמדנו שאיש ישראל בלא השראת השכינה הוא בבחינת פלג (=חצי) גוף, ועיקר שלימותו הוא רק אם מתחבר הוא עם הקב"ה. על-כן, דוקא בחדש **אדר**, ששמו **א** דר מרמו לנו שאלופו של עולם, הקב"ה, דר (=גר) עמנו. הנה על-ידי נתינת **מחצית השקל** אנו כביכול מושכים את הקב"ה, אלופו של עולם, למטה לעולם הזה, כדי שיהיה דר (=גר) עמנו, להיות בשלימות "שקל" שלם.

והנה, מאחר **ומחצית השקל** היא כפרה על **חטא העגל**, חטא שגרם להסתלקות השכינה למעלה, על-ידי **מחצית השקל** עדין יש בכוחנו לתקן פגם זה, ולהמשיך את השראת השכינה למטה לעולם הזה, כדי להתחבר עם ה' יתברך לשקל שלם, לשלימות ולאחדות גמורה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"וביום השביעי יהיה לכם קדש, שבת שבתון לה"

פעם בקר רבי יעקב קראנץ, הלא הוא ה"מגיד מדובנא", בפרלין המעטירה, שאכלסה רבים מן ה"משפילים" היהודים ממזרח אירופה, שבאו "לקנות דעת" במכללות הנודעות שבגרמניה. בתום תפילות הבקר, ביום שבת קדש, שב רבי יעקב למקום האכסניה שלו. והנה, בעודו צועד, בא לקראתו יהודי, שהיה מהלך בגאווה יתרה, ובפיו תקועה סיגריה עשנה... מיד עצר ה"מגיד" הנדהם את צעדיו, וקרא לעבר הצעיר היהודי: שבתא טבא (=שבת שלום) בני! חוששני כי נתעלמה ממך הידיעה כי שבת היום.

לא ולא – קרא הצעיר בחינה, והביט בחוצפה יתרה לתוך עיני ה"מגיד". מיום שעמדתי על דעתי, הנני חותר להגיע לאמת, ומשתדל להוציא מפי רק דברי אמת. לכן, אני מצהיר בפניך, שידוע לי היטב שהיום שבת, וכי העישון בשבת הוא אסור מן התורה, ובכל זאת מסרב אני להינזר מן העישון ביום השבת!

לאדם "אזהב אמת" שפמותך – השיב לו ה"מגיד" במנוח-ראש – ראוי לו שימצא בעולם האמת. תמה אני על שאתה מוסיף להתהלך כאן, בעולם ה"שקר"...

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: פְּקוּדֵי (שַׁבַּת שְׁקָלִים)

כְּנִיסַת הַשַּׁבַּת: 17:06

עֲרַשׁ"ק כַּח' אֲדָר א' תשע"ד (28.2.14)

יְצִיאַת הַשַּׁבַּת: 18:14 (ר"ת 18:50)

הַפְּטָרָה: "וַיִּכְרַת יְהוֹדָע" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"מִשְׁנַכְנֵס אֲדָר מֵרַבִּין בְּשִׁמְחָה" (על פי "אורח של תורה" להרה"ק פינקס פרידמן)

עַל דְּבַרֵי חו"ל "מִשְׁנַכְנֵס אֲדָר מֵרַבִּין בְּשִׁמְחָה", שׁוֹאֵל הַ"מְאֹר עֵינַיִם": הֲלֹא עֵינֵי הַנֶּס הָיָה בְּ-יָד' וּבְ-טו' בְּאֲדָר, וְלָמָּה מִתְחִילִים בְּשִׁמְחָה מִתְחִילַת הַחֹדֶשׁ?

אֲלֹא, עוֹנָה הַ"מְאֹר עֵינַיִם", שֶׁשֵּׁם הַחֹדֶשׁ אֲדָר מְרַמֵּז עַל תּוֹכְנוּ (כְּמוֹ שֶׁחֹדֶשׁ נִסָּן מְרַמֵּז עַל הַנְּסִים שֶׁנַּעֲשׂוּ לְאַבּוֹתֵינוּ בְּחֹדֶשׁ זֶה), כִּדְּגָם חֹדֶשׁ אֲדָר. וְלָמָּה נִקְרָא הוּא אֲדָר? מִפְּנֵי שֶׁבְּחֹדֶשׁ זֶה א' דָּר – אֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, הַקַּב"ה, דָּר (=גָּר) אֲתָנוּ פֹּה, בְּתַחְתּוֹנִים, בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְאִם כֵּן, אֵינִי שִׁמְחָה גְדוֹלָה מְזוּ. לָכֵן, מִשְׁנַכְנֵס אֲדָר – כְּשֶׁאֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם דָּר וּמִשְׁרָה שְׁכִינָתוֹ אֲתָנוּ פֹּה בְּתַחְתּוֹנִים – אִזְּכָרָי הַשִּׁמְחָה גְדוֹלָה, וַיֵּשׁ לְהַרְבּוֹת בָּהּ מִיַּד כְּשֶׁנִּכְנַס חֹדֶשׁ אֲדָר.

עַל-פִּי הָאֲמוּר, מִבְּאֵר הַ"מְאֹר עֵינַיִם" אֵת מֵאֲמַר חו"ל (בִּיצֵה טו'): "הַרְוֵצָה שִׁיתְקִימוּ נְכָסִיו, יִטַּע (=יְכַנֵּס) בְּהֵן אֲדָר, שְׁנֵאֲמַר: 'אֲדִיר בְּמָרוֹם ה'". וְכּוֹנֵת חו"ל, אֹמֵר הַ"מְאֹר עֵינַיִם", הִיא לְנְכָסֵי הַרוּחָנִיִּים שֶׁל הָאָדָם. שְׁכּוֹן, עֵינֵי קִיּוֹם נְכָסֵי הַרוּחָנִיִּים שֶׁל אִישׁ יִשְׂרָאֵל, הוּא עַל-יָדֵי זֶה שֶׁהוּא מֵיַחַד שֵׁם שָׁמַיִם בְּכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שְׁלוֹ, וְזוֹכֵר תְּמִיד אֵת ה' יִתְבָּרַךְ בְּכָל דְּרָכָיו וּבְכָל מַעֲשָׂיו. אֲבָל אִם הוּא, חָס וְשָׁלוֹם, שׁוֹכַח אֵת ה' יִתְבָּרַךְ, אִזְּכָרָי יִצָּר הָרַע לְהַתְגַּבֵּר עָלָיו בְּקָלוֹת, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ חו"ל: "אֵינִי אָדָם חוֹטָא, אֲלֹא אִם כֵּן נִכְנַס בּוֹ רוּחַ שְׁטוֹת".

נִמְצָא אִפּוֹא שֶׁעֵינֵי הַסְּגוּלָּה שֶׁל הָאָדָם לְשִׁמּוֹר עַל נְכָסֵי הַרוּחָנִיִּים, וְלֹא לְיִפּוּל מִמְדְּרָגָתוֹ, הוּא עַל-יָדֵי שִׁיטַּע בְּהֵן אֲדָר, דְּהֵינּוּ שִׁיטַּע שֶׁ"אֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם" – הַקַּב"ה – יִהְיֶה תְּמִיד "דָּר" אֲצִלוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּכָל דְּרָכָיו וּמַעֲשָׂיו. בְּהַמְשָׁךְ דְּבַרְיוֹ שׁוֹאֵל הַ"מְאֹר עֵינַיִם": מִדּוּעַ כְּשֵׁי שְׁנֵי "אֲדָרִים", קוֹרְאִים אֵת הַמְּגִלָּה וּמְקִימִים מִתְּנוּת לְאַבְיּוֹנִים דוֹקָא בְּאֲדָר ב' וְלֹא בְּאֲדָר א'? כְּמוֹ שֶׁשְׁנֵינוּ בְּמִשְׁנָה (מְגִלָּה ו'): "אֵינִי בֵּין אֲדָר הָרֵאשׁוֹן לְאֲדָר שְׁנִי, אֲלֹא קְרִיאַת הַמְּגִלָּה וּמִתְּנוּת לְאַבְיּוֹנִים (שֶׁהֵם בְּאֲדָר ב')."

וּמִשִּׁיב הַ"מְאֹר עֵינַיִם" וְאוֹמֵר, שֶׁאֲדָר א' הוּא בְּבַחֲיַנַּת "צְדִיק גְּמוּר" אֲשֶׁר לֹא חָטָא מְעוֹלָם, וְכִבֵּר מִהַתְחַלָּה זָכָה אֲדָר א' לְהַמְשִׁיךְ אֵת אֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, הַקַּב"ה, "שִׁיעֲשֵׂה אֲצִלוֹ דִּירָה (=מִשְׁכָּן) בְּתַחְתּוֹנִים", דְּהֵינּוּ שִׁיחִיָּה דָּר וְנִמְצָא עִמּוֹ כָּל הַחֹדֶשׁ.

אֵךְ לְעוֹמָתוֹ, אֲדָר ב' הוּא בְּבַחֲיַנַּת "בְּעַל תְּשׁוּבָה", אֲשֶׁר מִחֲמַת חֲטָאֵיו וְעוֹנוֹתָיו גָּרַשׁ אֵת אֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם מִלְּדוֹר בְּתַחְתּוֹנִים (=בְּעוֹלָם הַזֶּה). אוֹלָם, עַל-יָדֵי הַתְּשׁוּבָה נִתֵּן לְהַחְזִיר אֵת אֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, שִׁיְדוֹר שׁוֹב עִמּוֹ בְּתַחְתּוֹנִים (=בְּעוֹלָם הַזֶּה), וְזוֹהוּ אֲדָר שְׁנִי. כְּלוּמָר אֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם דָּר שְׁנִי בְּתַחְתּוֹנִים (=בְּעוֹלָם הַזֶּה).

וְהֵנָּה, יְדוּעַ מִה שֶׁאֲמָרוּ חו"ל (בְּרֻכּוֹת כד'): "מְקוֹם שֶׁבְּעַלֵי תְּשׁוּבָה עוֹמְדִין, אֵינִי צְדִיקִים גְּמוּרִים יְכוּלִים לְעִמּוֹד". וּמִבְּאֵר הַ"מְאֹר עֵינַיִם" אֵת הַטַּעַם לְכַךְ בְּלִשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשָׁה: "וְהַטַּעַם (לְכַךְ) כִּי הַצְּדִיק דְּבוֹק תְּמִיד בְּשׁוֹרְשׁוֹ לְמַעְלָה, (וְלָכֵן) נִמְצָא (שֶׁהוּא תְּמִיד) מְמַלֵּךְ (אֵת) הַקַּב"ה בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים. אֲבָל... בְּעַל תְּשׁוּבָה, הָרִי (הוּא) מְמַלֵּךְ (אֵת) הַקַּב"ה לְמִטָּה (בְּעוֹלָם הַזֶּה), וְכּוֹפֶה (אֵת) הַסְּטָרָא אַחֲרָא (=הַיָּצָר הָרַע) תַּחַת מְמַשְׁלָתוֹ, וְזוֹהוּ כְּבוֹד וְשִׁעֲשׂוּעִים גְּדוֹלִים לְפָנָיו (=לְפָנֵי ה' יִתְבָּרַךְ)".

וְזוֹהוּ הַטַּעַם, אֹמֵר הַ"מְאֹר עֵינַיִם", לְכַךְ שֶׁקוֹרְאִים אֵת הַמְּגִלָּה דוֹקָא בְּאֲדָר ב' וְלֹא בְּאֲדָר א', וְזֹאת, כְּדִי לְרַמֵּז לָנוּ שֶׁעֵינֵי הַתְּגָלוֹת כְּבוֹד שָׁמַיִם הוּא עַל-יָדֵי בְּעַלֵי הַתְּשׁוּבָה, שֶׁהֵם בְּבַחֲיַנַּת אֲדָר ב', שֶׁעוֹשִׂים הֵם נַחַת-רוּחַ לְפָנָיו יוֹתֵר מִצְדִּיקִים גְּמוּרִים, שֶׁהֵם בְּבַחֲיַנַּת אֲדָר א'.

עֵינֵי זֶה מְשַׁתְּלֵב הֵיטֵב עִם אֲמָרֵי קֹדֶשׁ שֶׁל כ"ק הָאֲדָמוֹר מִן הַשָּׁר שְׁלוֹם מְבַעֲלָא זי"ע, שֶׁאֲמַר כִּי אִפִּילוֹ מִי שֶׁלֹּא שָׁב בְּתְּשׁוּבָה כְּרָאוּי בְּחֹדֶשׁ אֲלוּל, עֲדִין יֵשׁ בְּיָדוֹ לְתַקֵּן זֹאת וְלַחְזוֹר בְּתְּשׁוּבָה בְּחֹדֶשׁ אֲדָר ב'.

וְהִבִּיא עַל-כֵּן רְמֵז מִהַפְּסוּק (בְּרֵאשִׁית מג, י'): "כִּי לֹלֵא הַתְּמַהְמְהָנוּ כִּי עֵתָה שְׁבָנוּ זֶה פְּעַמִּים". שֶׁהֵנָּה, "לֹלֵא" הֵם אוֹתִיּוֹת "אֲלוּל". כְּלוּמָר, אִפִּילוֹ אִם הַתְּמַהְמְהָנוּ מְלַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה בְּחֹדֶשׁ אֲלוּל, "כִּי עֵתָה שְׁבָנוּ" – עֲדִין אִפְשָׁר

לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה עִתָּהּ, כְּאִשֶּׁר "זֶה פְּעָמַיִם" – כְּאִשֶּׁר מְעַבְרִים אֶת הַשָּׁנָה, וְחָדָשׁ אֶדָּר הוּא פְּעָמַיִם. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"זה יתנו כל העבר על הפקדים מחצית השקל"

אחד מתלמידי הקרובים של הגאון רבי יואל סירקיש (הב"ח) היה עשיר גדול מאד ובעל צדקה. כל מעשי התלמיד – הגלויים והנסתרים – נעשו בעצה אחת עם רבו, ועל דעתו. יום אחד בא אל הב"ח מוּזַג באחד הכפרים, ושטח לפניו את צרתו: שנים הוא חוכר בית מזיגה מיד הפריץ המקומי, ומתפרנס בכבוד. והנה, בא אדם אחר, המבקש לחכור במקומו את המקום ולנשלו מפרנסתו. הפריץ נוטה לקבל את הרעיון, ולכן הוא איני יודע את נפשו מרוב דאגה.

"גש אל תלמידי הגביר" – יעץ הרב לאיש – "ויבקש ממנו בשמי, שיִדְבַּר לְמַעַנְךָ על לב הפריץ. משוכנע אני כי בזכות עושרו ועסקיו המסופים יתחשב הפריץ בדבריו, וישאיר ברשותך את בית המזיגה."

עשה המוזג כפי עצת הרב, ופנה אל בית התלמיד העשיר. באותה שעה נערך הלה לנסיעה ליריד השנתי הגדול, שעמד להיפתח למחרת היום, וכל עיכוב בנסיעה היה עלול להסב לו נזק כספי כבד. נחמו העשיר בדבריו, והבטיח לו כי מיד עם שובו מהיריד ישוחח בענינו עם הפריץ. "והלא עד אשר תסע ותחזור אני עלול לאבד את מקור פרנסתי! מה יהיה עלי ועל אשתי וילדי?!!" – הביע המוזג את חרדתו, ונשא אל הגביר מבט מתהנן.

אולם הגביר לא נדבק בתחושת החרדה והבהילות של המוזג. "מוזנותי של אדם קצובים לו מראש השנה, ואין אדם נוגע במה שמוכן לחברו אפילו כמלוא הנימה" – בקש הגביר לחזקו בדבריו אמונה וביטחון.

כשנוכח המוזג כי אין בכונת הגביר לשנות את תוכניותיו, הודה לו על נכונותו לסייע לו לאחר שובו מהיריד, ופנה לביתו בלב כבד. בפית צפתה לו אשתו, שהיתה חרדה לשלום פרנסתם לא פחות ממנו. הוא ספר לה על עצת הרב, ועל הבטחת הגביר לדבר עם הפריץ בתום היריד. גם האשה – כבעלה – מאנה להירגע. בעומס רגשותיה, פרצה בבכי, והקימה על בעלה קול צעקה: "בטלן שכמותך! כיצד הנחת לעשיר לדחותך בקש?! מדוע לא דרשת ממנו בתוקף לגשת אל הפריץ מיד...?!". הימים הבאים היו ימים של מתח ומדון בבית המוזג. אך גם הם חלפו עברו, וסוף טוב – הכל טוב. הגביר שב מהיריד, ולאחר שיחה קצרה עם הפריץ נשאר בית המזיגה בידי המוזג הותיק.

חלפו שנים, ואותו תלמיד עשיר שעזר למוזג, שבק חיים לכל חי. כל בני העיר ליווהו למנוחות, ובכו את איש החסד, שמעולם לא דחה אדם במצוקה, ועזר לכל ביד נדיבה ובפנים מאירות. גם רבו, הב"ח, הגאון רבי יואל סירקיש, נשא דברי הספד מרגשים על תלמידו הקרוב והחביב. והנה, כעבור כשבוע הופיע התלמיד אצל הב"ח בחלום, וספר לו כך: "בבואי לפני בית-דין של מעלה, פגשתי כמה נשמות שרחפו בחוסר מנוחה, וממתינות לגזר-דין. ביניהן היו נשמות של אנשים שהכרתי בעודי חי. אחד מהם, למשל, היה קצב פלוני, שהתרחל בתפקידו והכשיל את הרבים.

בשלב מסוים החל משפטו. המחזה עורר אימה. כלבים וחיות שונות הגיחו מכל עבר, וטענו כנגדו שגזל מהם את מזונם, ומכרו ליהודים. פתאום נשמעה בת-קול קוראת לעברו בקול גדול: 'כיצד העזת להאכיל את בני נבלות וטרפות?!' אלא שאז הופיע מלאך מליץ-ישר וספר, כי הקצב כבר הודה והתודה על חטאיו בעודו בחיים, ואף קבל עליו דרך תשובה. את כל רכושו תרם לצדקה, ועד יום מותו צם והתענה, עד שזפך את נפשו, וזכה להגיע לדרגת בעל תשובה. בית-דין של מעלה זכה את הקצב, ושלח אותו להיכל בעלי התשובה.

בבוא תורי, התיצבתי בפיק-ברכים לפני בית-הדין. הדיון בעניני היה קצר, ובסופו יצאתי זכאי. מיד הובלת על-ידי שירת מלאכים לעבר גן-העדן. בהגיעי אל שערי, התיצב בדרכי מלאך שחסם את דרכי. 'מי אתה, ומדוע תחסום את דרכי?!', תמהתי. 'אני המלאך שנברא מהחסד שגמלת עם המוזג הכפרי בשעה שהלכת לדבר למענו עם הפריץ, ענה המלאך. לשמע התשובה גברה פליאתי שבעתים. היתכן שמלאך של גמילות-חסד יתיצב לי לשטן?!'

בתשובה, נאנח המלאך, ואמר: 'אמנם גמלת טוב עם יהודי זה. אך האם אתה יודע כמה צער הסבת לו ולבני משפחתו בימים שבלית ביריד? האם חשבת על הדמעות הרבות שגשפכו בגללך? על הצעקות והמריבות שיכולות היו להיחסך לו פעלת מיד, ולא דחית את שיחתך עם הפריץ?!' כל טענותי והצטדקויותי לא הועילו לי. 'החסד שעשית עם המוזג נפגם, ועליך לתקן פגם זה בטרם תזכה לבוא בשערי גן עדן', אמר המלאך, והודיע לי כי איאלץ להמתין בשערי גן העדן כמספר הימים שעשיתי ביריד הגדול, ושבהם גרמתי צער ודמעות למוזג ולמשפחתו...".

כעבור זמן ספר הגאון רבי יואל סירקיש את הסיפור המופלא לבני עירו, וסיים: מכאן אנו למדים, עד כמה צריך האדם להיזהר בכל מצוה שלא להתמיצה. ועל אחת כמה וכמה כשמדובר במצוה שחיי יהודי אחר תלויים בה – עליו להיות מן הזרזים המקדמים.

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

"בְּנֵי צִיּוֹן"

גַּם פּוּרִים – מַעֲיִן (=כְּמוֹ) הַגְּאוּלָּה הָעֵתִידָה

אָמְרוּ חו"ל בְּגִמְטְרָא (פסחים ג'): "אָמַר רַבִּי אֶתָּא בְּ(שֵׁם) ר' חֲנִינָא: לֹא כְּעוֹלָם הִזָּה הָעוֹלָם הֵבֵא. בְּעוֹלָם הִזָּה (מְבָרֵךְ הָאָדָם) עַל בְּשׂוּרוֹת טוֹבוֹת, וְאוֹמֵר: בְּרוּךְ הַטוֹב וְהַמְּטִיב, וְעַל בְּשׂוּרוֹת רָעוֹת אוֹמֵר: בְּרוּךְ דִּין אֱמֶת. (אֲבָל) לְעוֹלָם הֵבֵא – כְּלוּ הַטוֹב וְהַמְּטִיב". וְהִנֵּה, עַל דְּבָרֵי חו"ל אֵלּוּ, מִקְשָׁה הַצֵּל"ח וְשׂוֹאֵל: אֵיךְ אוֹמְרִים חו"ל "לְעוֹלָם הֵבֵא – כְּלוּ הַטוֹב וְהַמְּטִיב"? הֲלֹא בְּרוּר שְׁלֻעֲתִיד לְבוֹא לֹא יִהְיֶה שׁוּם רַע בְּעוֹלָם...

וְהִבֵּיא בְּשֵׁם הַגְּאוּן ר' אֶפְרַיִם מְבֵרָאד זצ"ל, שְׁבָאֵמַת אֲנַחְנוּ מֵאֲמִינִים שְׁהַקְב"ה הוּא מְקוֹר הַטוֹב, וּמֵאֲתוֹ לֹא תִצְאָנָה הָרָעוֹת, שְׁכֵן "כָּל מָה דְּעֵבִיד רַחֲמָנָא – לְטַב עֵבִיד" (=כָּל מָה שְׁהַקְב"ה עוֹשֶׂה – לְטוֹב עוֹשֶׂה). וּמָה שְׁנִדְמָה לְעֵינֵינוּ שֵׁישׁ דְּבָרִים רָעִים בְּעוֹלָם, הוּא רַק מִפְּנֵי שְׁטַחוּ עֵינֵינוּ מֵרְאוֹת וּמִלְהַבִּין שְׁהַכֵּל הוּא לְטוֹבָה. אוֹלָם, לְעֵתִיד לְבוֹא, כְּאֲשֶׁר יוֹצֵיא אוֹתָנוּ הַקְב"ה מֵאֲפִילָה לְאוּרָה, יִתְגַּלֶּה לְמַפְרַע שְׁכָל הַצְּרוֹת וְהַתְּלָאוֹת שְׁעֵבְרוּ עֲלֵינוּ, הַכֵּל הִיָּה טוֹב וְחֹסֵד גְּדוֹל, וְלֹא הִיָּה רַע כְּלָל. וְזֶהוּ שְׁאֲמְרוּ חו"ל: "לְעוֹלָם הֵבֵא – כְּלוּ הַטוֹב וְהַמְּטִיב". כְּלוֹמֵר, אֶפִּילוֹ עַל הָרָעוֹת, שְׁפִרְכָנוּ עֲלֵיהֶם "בְּרוּךְ דִּין אֱמֶת", לְעֵתִיד לְבוֹא נְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם "הַטוֹב וְהַמְּטִיב", מִכִּיּוֹן שִׁיתְגַּלֶּה לָנוּ שְׁהַכֵּל הִיָּה לְטוֹבָה.

וְזֶהוּ שְׁכַתוֹב עַל הַגְּאוּלָּה הָעֵתִידָה: "בְּשׁוֹב ה' אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הֵינּוּ כַחֲלָמִים" – בְּגְאוּלָּה הָעֵתִידָה נִהְיֶה כְּאָדָם הַחוּלָם חֵלוּם רַע, וְכַשְׁמַתְעוֹרֵר הוּא מִחֵלוּמוֹ, רוֹאֶה שְׁלֹא הָיוּ דְּבָרִים מְעוֹלָם, וְכִי הָרַע הִיָּה רַק חֵלוּם. וְהִנֵּה, כְּאֲשֶׁר נִתְבוּנָן בְּנֵס פּוּרִים, נִרְאֶה שְׁהַנֵּס הִיָּה מִמֶּשׁ מַעֲיִן הַגְּאוּלָּה הָעֵתִידָה: לֹא רַק שְׁכָלֵל יִשְׂרָאֵל זָכוּ לְצִאֵת מִצִּרָה לְרוּחָה, וּמֵאֲפִילָה לְאוּרָה גְּדוֹל, אֲלֵא הֵם זָכוּ גַם לְגִילּוֹי גְּדוֹל וְלִהְשָׁגָה מַעֲיִן הַגְּאוּלָּה הָעֵתִידָה – לְרְאוֹת וּלְהַבִּין שְׁמְעוֹלָם לֹא הִיָּה שׁוּם רַע בְּעוֹלָם הִזָּה, וְהַכֵּל הוּא דְמִיּוֹן, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ – "כְּלוּ הַטוֹב וְהַמְּטִיב".

וְהָמָן וְחַכְמָיו, וְזֶרֶשׁ אֲשֶׁתוֹ, שְׁהָיוּ מִבְּנֵי עַמְלָק, שְׁשִׁנְאָתָם לְיִשְׂרָאֵל לֹא יָדְעָה שׁוֹבְעַ, בְּעֶצֶם הַחֲזִירוֹ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּתַשׁוּבָה. וְלֵאמִיתוֹ שֶׁל דְּבָר, הֵם הָיוּ כְּלֵי שְׂרַת בִּיַּדִּי הַהִשְׁגָּחָה הָעֲלִיוֹנָה, כְּדִי לְקַדֵּשׁ שֵׁם שְׁמַיִם. וְלֹא בְּכַדִּי נִקְרָא הָמָן – "צוֹרֵר הַיְהוּדִים". שְׁהָרִי אַחַת הַסִּיבוֹת שְׁבַגְלָלָן נִתְעוֹרֵר קְטְרוּגַ עַל עַם יִשְׂרָאֵל, הִיא עַל הַיּוֹתָם מִפּוֹרְדִים, וּבְלֵי שׁוּם אַחַדוֹת, כְּמוֹ שְׁאֲמַר הָמָן הָרָשָׁע: "יִשְׁנֹו עִם אַחַד מִפְּזֵר וּמִפְּרָד".

וְלָכֵן, כְּדִי לְתַקֵּן פָּגַם זֶה אֲמָרָה אֶסְתֵּר לְמַרְדֵּכִי: "לֵךְ כְּנֹס אֶת כָּל הַיְהוּדִים" – כְּדִי לְאַחַד אוֹתָם – כְּאִישׁ אַחַד, בְּלֵב אַחַד. וּמִי גָרַם לְאַחַדוֹת זֹז? – הָמָן הָרָשָׁע, עַל-יַדִּי גִזִּירָתוֹ. וְלָכֵן נִקְרָא הָמָן בְּפִינוּי "צוֹרֵר הַיְהוּדִים", עַל שְׁקִשֵׁר וְצָרֵר בְּצִרוּר אַחַד אֶת כָּל הַיְהוּדִים, וְגָרַם לְאַחַדוֹת בְּעַם יִשְׂרָאֵל. "וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל פֶּס יֵה מִלְחָמָה לֵה' בְּעַמְלָק..."

יְדוּעַ וּמִפּוֹרְסָם מִפִּי סוֹפְרִים וּסְפָרִים קְדוּשִׁים, כִּי קָלִיפַת עַמְלָק הִיא קָלִיפַת הַגְּאוּה. שְׁכֵן, "עַמְלָק" בְּגִימְטְרָה "רַם", בְּבַחֲנִינַת "וְרַם לְבָבְךָ וְשִׁכְחֵת". וְלָכֵן, הָמָן, שְׁהָיָה מְזַרַע עַמְלָק, מַחֲמַת גְּדֹל גְּאוּתוֹ, עָשָׂה עֲצָמוֹ עֲבוּדָה זָרָה, וּבִקֵּשׁ מִכָּלֶם שִׁישְׁתְּחוּ לוֹ.

וְהִנֵּה אָמְרוּ חו"ל שְׁסוּגְלַת וּקְדוּשַׁת יוֹם הַפּוּרִים – יֵשׁ בְּפוּחָה לְהַכְנִיעַ אֶת קָלִיפַת הַגְּאוּה. וְלָכֵן, חֵג הַפּוּרִים תָּמִיד יְפוּל רַק בְּיָמִים ג' א' ו' ה', שְׁהֵם אוֹתִיּוֹת גְּאוּה – לְהוֹרוֹת שְׁקְדוּשַׁת פּוּרִים מִבְּטָלַת אֶת קָלִיפַת הַגְּאוּה.

וְאֲכֵן, עֵיקָר מִפְּלֵתוֹ שֶׁל הָמָן הָרָשָׁע הִיָּתָה עַל-יַדִּי כֶּךָ שִׁישְׁרָאֵל בָּאוּ לִידֵי מִידַת הָעֲנָוָה, בְּהַפְּיָרָם בְּכֶךָ שְׁחַטָּאוּ וְנִהְנוּ מִסְּעוּדָתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ רָשָׁע (=אֲחַשְׁרוּשׁ). עַל-כֵּן הִתְאַסְפוּ יַחַד לְצוּם שְׁלֹשָׁה יָמִים, כְּדִי לְתַקֵּן אֶת אֲשֶׁר פָּגְמוּ. וְעַל-כֶּךָ רָמַז הַפְּסוּק (מִגִּילַת אֶסְתֵּר ז', ח'): "וְהָמָן נָפַל עַל הַמַּטֵּה" – רֵאשִׁי תִיבוֹת "עֲנָוָה" – לוֹמֵר לָנוּ, שְׁעֵיקָר נִפְּלֵתוֹ שֶׁל הָמָן הִיָּתָה עַל-יַדִּי מִידַת הָעֲנָוָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

וְלָכֵן, גַּם פּוּרִים הִתְרַחַשׁ דוֹקָא עַל-יַדִּי מַרְדֵּכִי וְאַסְתֵּר, שְׁהִיָּתָה בְּהֵם מִידַת הָעֲנָוָה. כְּפִי שְׁאוֹמְרִים חו"ל בְּמַדְרַשׁ רַבָּה (אֶסְתֵּר ו', ב'): "אִישׁ יְהוּדִי הִיָּה בְּשׁוֹשֵׁן הַבִּירָה" – אִישׁ, מְלַמֵּד שְׁהָיָה מַרְדֵּכִי שְׁקוּל בְּדוּרוֹ כְּמִשָּׁה בְּדוּרוֹ, דְּכַתִּיב

בִּיה 'וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנּוּ מְאֹד". וְכֵן כָּתַב הַגֵּה"ק הַחִיד"א זצ"ל: "אִישׁ יְהוּדִי" בְּגִימְטְרִיהַ "מֹשֶׁה". לְהוֹרוֹת לָנוּ שְׁמֵרְדֵכִי הָיָה עָנּוּ כְּמֹשֶׁה רַבְּנוֹ. וְלָכֵן, כְּמוֹ שְׁמֹשֶׁה יָצָא לְהִילָחֵם וּלְהִכְנִיעַ אֶת קְלִיפַת עַמְלֵק (כְּפִי שְׁכָתוֹב) (שְׁמוֹת יו', י"א): "וְהָיָה כְּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגָבַר יִשְׂרָאֵל וְכַאֲשֶׁר יָנִיחַ יָדוֹ וְגָבַר עַמְלֵק" – כֵּן זָכָה מְרַדְכִי, לְהִכְנִיעַ אֶת הַמָּוֶן, גְּזַע עַמְלֵק, בְּזָכוֹת גְּדֹל עֲנֻתָנוֹת.

וְהֵנָּה, כָּתַב הַ"מְאֹרֵי אוֹר" (מַע' אוֹת גְּאוּה), שֶׁהָבֵא לִידֵי גְאוּה פּוֹגֵם בְּשֵׁם הַקַּב"ה בְּאוֹתֵיּוֹת יְהו' (יְהוּה), שֶׁהֵן בְּגִימְטְרִיהַ "גְּאוּה". וְלָכֵן, כָּל הַמְכַנְיַע אֶת הַגְּאוּה בְּקִרְבוֹ, וּבֵא לִידֵי עֲנֻה, מְאִיר עַל-יְדֵי כָּךְ אֶת אוֹתֵיּוֹת יְהו', מִשֵּׁם ה', וְיִכּוֹל לְהִכְנִיעַ אֶת קְלִיפַת עַמְלֵק. וְזוֹהוּ שְׁכָתוֹב בְּמִלְחַמַת עַמְלֵק (סוּף פֶּרֶשֶׁת בְּשַׁלַּח): "וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל פֶּס יְהו' מִלְחָמָה לְהו' בְּעַמְלֵק...". דְּהֵינּוּ עַל-יְדֵי שֵׁם יְהו', שֶׁהוּא בְּגִימְטְרִיהַ "גְּאוּה", נִיתֵן לְהִכְנִיעַ אֶת קְלִיפַת הַגְּאוּה, הוּא עַמְלֵק. וּמוֹסִיף וְאוֹמֵר הַ"מְאֹרֵי אוֹר": הֵנָּה, יְהוּדִי הוּא אוֹתֵיּוֹת יו"ד ה"י(יְהוּה), מְפִינֵן וְעֵיקֵר כּוֹחוֹ שֶׁל מְרַדְכִי הָיָה לְהִכְנִיעַ אֶת קְלִיפַת עַמְלֵק, עַל-יְדֵי מִידַת הָעֲנֻה, לְכֵן נִקְרָא בְּתוֹרָה "מְרַדְכִי הַיְהוּדִי", לְרְמוֹז שֶׁאַצְלוּ הָיוּ אוֹתֵיּוֹת יו"ד ה"י (יְהוּה), בְּשִׁלְמוֹת וּלְלֹא פָגָם.

לְפִי זֶה יִתְבָּאֵר גַּם מְאֹמֵר חו"ל (מַגִּילָה יג'): "אָמַר רִישׁ לְקִישׁ: גְּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנַי מִי שֶׁאַמֵּר 'וְהָיָה הָעוֹלָם', שְׁעֵתִיד הַמָּוֶן לְשָׁקוֹל שְׁקָלִים עַל יִשְׂרָאֵל – לְפִיכֵךְ הַקְּדִים שְׁקָלִיהֶן(=שֶׁל יִשְׂרָאֵל) לְשָׁקָלֵיו(=שֶׁל הַמָּוֶן)... וְהֵינּוּ דַתְנָן(=וְזוֹהוּ שְׁלֹמְדָנוּ): בְּאַחַד בְּאֶדֶר מְשִׁמִּיעִין(=מְכַרְיִים) עַל הַשְּׁקָלִים".

וְהָעֲנִין הוּא עַל-פִּי הַמְּבֹאֵר בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים, כִּי מֵה שְׁצוּהַ הַקַּב"ה כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְתַת מַחְצִית הַשְּׁקָל הוּא כְּדֵי לְרְמוֹז עַל מִידַת הָעֲנֻה – כְּדֵי שִׁיחְזִיק כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל אֶת עַצְמוֹ רַק לְמַחְצִית, וְלֹא לְדַבֵּר שְׁלֵם. וּמְפִינֵן שְׁלֹמְדָנוּ שְׁעֵיקֵר הַכְּנַעַת קְלִיפַת עַמְלֵק הוּא עַל-יְדֵי מִידַת הָעֲנֻה, סִבָּב הַקַּב"ה שֶׁגִּזְרַת הַמָּוֶן הִרְשַׁע תַּחוּל בְּחֻדָּשׁ אֶדֶר (שֶׁבו "מְשִׁמִּיעִין עַל הַשְּׁקָלִים"), כְּדֵי לְרְמוֹז לְיִשְׂרָאֵל שְׁעֵיקֵר הַכְּנַעַת קְלִיפַת עַמְלֵק הִיא עַל-יְדֵי מִידַת הָעֲנֻה, הַנְּרַמֶּזֶת בְּמַחְצִית הַשְּׁקָל.

יְהִי רְצוֹן, שִׁיזְכֵּנוּ ה' יִתְבָּרַךְ לְבַטֵּל בְּקִרְבָנוּ אֶת מִידַת הַגְּאוּה, כְּדֵי שְׁנוּכָל לְבוֹא לְמִידַת הָעֲנֻה וּלְהִכְנִיעַ אֶת קְלִיפַת עַמְלֵק, הִיא קְלִיפַת הַגְּאוּה, אֲמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן. (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תוֹרָה" לְהַרֵּה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן) "וְאַלֶּה הַבְּגָדִים אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ, חֹשֶׁן וְאַפֹּד... " (כְּח' ד')

בְּפִרוּשׁ הַמֶּלֶךְ "אַפֹּד" כּוֹתֵב רִש"י: "לֹא שְׁמַעְתִּי וְלֹא מִצְאֵתִי בְּבְרִיתָא פְּרוּשׁ תְּבַנִּיתוּ(=צוּרַת הָאַפֹּד). וְלִבִּי אוֹמֵר לִי, שֶׁהוּא חָגוּר לוֹ(=לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן) מְאַחֲרָיו, רַחֲבֵוּ כְּרַחֲב גַב אִישׁ, כְּמִין סִינֵר שְׁחוּגְרוֹת הַשָּׁרוֹת, כְּשָׂרוּכְבוֹת (הוּן) עַל הַסּוּסִים".

עַל דְּבָרִים אֵלוֹ שֶׁל רִש"י, מְעִיר הַאֲדַמוּ"ר רַבִּי יַחִיאֵל לִפְשִׁץ מְגוּסְטִינִין: הַמְּעַן בְּפִרוּשׁוֹ שֶׁל רִש"י לְתוֹרָה, עָשׂוּי לְתַמּוּחָ עַל הַלְשׁוֹן שֶׁל רִש"י: "לֹא שְׁמַעְתִּי וְלֹא מִצְאֵתִי... וְלִבִּי אוֹמֵר לִי" – שֶׁהִרִי, אֵלֶּה בִּיטוּיִים שֶׁלֹּא מְצִינוּ כְּמוֹתֵם בְּשׁוּם מְקוֹם אַחַר אֶצֶל רִש"י.

אַלֶּא – אוֹמֵר הַאֲדַמוּ"ר מְגוּסְטִינִין – רִש"י הַקְּדוֹשׁ חַי כָּל יְמָיו בְּקְדוּשָׁה וּבְטַהֲרָה, וְלֹא הִצִּץ מְעוֹלָם מֵחוּץ לְד' אֲמוּתָיו. וְהֵנָּה אַרְעֵ לֹו פַעַם, שְׁעִינָיו נִתְקְלוּ, שֶׁלֹּא בְּרְצוֹנוֹ, בְּמִרְאֵה מִיּוּחַד שֶׁל שָׁרוֹת, הַרוּכְבוֹת עַל הַסּוּסִים, כְּשֶׁהֵן חִגוּרוֹת בְּסִינֵר אַרְוֶה, הַמְּגִיעַ עַד לְעַקְבִים.

יְמִים רַבִּים הָיָה רִש"י תוֹהֶה עַל מִרְאֵה מִיּוּחַד זֶה שֶׁרָאוּ עֵינָיו בְּשִׁנְיָה בְּחוּצוֹת הָעִיר. וְכַאֲשֶׁר הִגִּיעַ לְפֶרֶשֶׁת בְּגִדֵי הַכֹּהֲנִים וְהִתְקַשָּׁה בְּתַאֲוֵר הָאַפֹּד, עֵינָיו בְּבְרִיתָא וְלֹא מִצָּא שֵׁם פִּירוּשׁ לְצוּרַת הָאַפֹּד. גַּם חִקְרוֹת נוֹסְפוֹת לֹא הִנִּיחוּ אֶת דַּעְתוֹ שֶׁל רִש"י בְּעֵינָיו זֶה. לְפָתַע נִצְנַץ בְּמוֹחוֹ הִרְהוֹר מִיּוּחַד בְּמִינוֹ: לְבִי אוֹמֵר לִי, שֶׁאוֹתָה הִצְצָה בְּשִׁנְיָה עַל הַשָּׁרוֹת הַרוּכְבוֹת, לֹא בָּאָה, חֲלִילָה, לְהַכְשִׁילָנִי בְּדַבֵּר עֲבִירָה, אֵלֶּא נוֹעֵדָה לְפָקוּחַ אֶת עֵינָי, וְלְהַעֲמִידָנִי עַל תְּבַנִּית הָאַפֹּד שֶׁל תַּכְהֵן הַגְּדוֹל, שֶׁהָיָה "כְּעֵין סִינֵר שְׁחוּגְרוֹת הַשָּׁרוֹת, כְּשָׂרוּכְבוֹת עַל הַסּוּסִים".

"זֶה יִתְנוּ כָּל הָעֵבֶר עַל הַפְּקָדִים מַחְצִית הַשְּׁקָל"

"בְּשַׁעֲהַ שֶׁאַמֵּר הַקַּב"ה לְמֹשֶׁה, 'וְנָתַנּוּ אִישׁ כְּפָר נֶפְשׁוֹ לְהו'', אָמַר מֹשֶׁה: מִי יוּכַל לְתַן כְּפָר נֶפְשׁוֹ?... אָמַר רַבִּי מְאִיר: נָטַל הַקַּב"ה כְּמִין מְטִבֵּעַ שֶׁל אֵשׁ מִתַּחַת כֶּסֶף הַכְּבוֹד, וְהִרְאָה לוֹ, לְמֹשֶׁה, וְאָמַר לוֹ: כְּזֶה יִתְנֶנּוּ". (בְּמִדְרַשׁ תְּנַחוּמָא (נִשְׂא" סִימָן י"א) מְסוּפֵר עַל הַצְּדִיק רַבִּי מְרַדְכִי מְנַדְבוּרְנָא זצ"ל, שֶׁפַּעַם בִּקֵּר אֶצְלוֹ רַב אֶחָד, וְהִתְגַּלְגַּלָּה הַשִּׁיחָה בִּינֵיהֶם עַל הַמְּצָב הַחוּמְרֵי שֶׁל הַיְהוּדִים. שָׁאַל הַרַב אֶת הַצְּדִיק רַבִּי מְרַדְכִי מְנַדְבוּרְנָא, מָה לַעֲשׂוֹת עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁזָקוּקִים לְפְרִינְסָה? שָׁפָן, הַדוֹר הוֹלֵךְ הוֹלֵךְ וְחָסוּר. הַשִּׁיב הַצְּדִיק לְאוֹתוֹ רַב, וְאָמַר לוֹ: דַּע לָךְ, כִּי אֵין עֲצָה וְאֵין תּוֹשִׁיָה לְכָךְ – אֵלֶּא רַק לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה. שָׁפָן, כִּידוּעַ לָךְ, מִתַּחַת לְכֶסֶף הַכְּבוֹד יֵשׁ אוֹצֵר גְּדוֹל שֶׁל כֶּסֶף. רָאִיָה לְכָךְ אֲנִי מוֹצֵאִים מִמַּחְצִית הַשְּׁקָל, שֶׁהִרְאָה ה' יִתְבָּרַךְ לְמֹשֶׁה מְטִבֵּעַ מִתַּחַת כֶּסֶף הַכְּבוֹד, וְאָמַר לוֹ: "כְּזֶה יִתְנֶנּוּ". וְהֵנָּה, אָמְרוּ חו"ל (יוֹמָא פו'): "גְּדוּלָה תְּשׁוּבָה, (מְפִינֵן) שְׁמַגַּעַת עַד כֶּסֶף הַכְּבוֹד". אִם כָּךְ, אָמַר לוֹ הַצְּדִיק רַבִּי מְרַדְכִי מְנַדְבוּרְנָא לְאוֹתוֹ רַב, כַּאֲשֶׁר יְהִיו הַשְּׁבִים בְּתְשׁוּבָה אֶצֶל כֶּסֶף הַכְּבוֹד, הֵם יוּכְלוּ בְּנִקְל לְקַחַת גַּם מִהַכֶּסֶף שֶׁל הָאוֹצֵר הַגָּנוּז שֵׁם, מִתַּחַת לְכֶסֶף הַכְּבוֹד...

נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן!

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!